

כללי תיאור¹

(תאריך עדכון : 20.07.2017)

7.0 מבוא

פרק זה מציג את הכללים של תיאור של משאבי מידע, תוך התמקדות בפרסומים טקסטואליים, הן מבחינה ביבליוגרפית והן מבחינה פיסית. בהקשר של משימות המשתמש בקטלוג, כללים אלה מתייחסים ברובם לרישום התכונות המאפיינות את משאב המידע ברמות של ביטוי והתגלמות, וכללים מסוימים גם ברמות היצירה והפריט.

רישום תכונות אלו נחוץ כדי להבחין בין משאבי מידע הנראים לכאורה דומים. לדוגמה:

פרסום א: *הספרייה בחברה* מאת אירן ושמואל סבר. ירושלים: מרכז ההדרכה לספריות ציבוריות, תש"ן. 191 עמודים.

פרסום ב: *הספרייה בחברה* מאת אירן ושמואל סבר; עורכת - פנינה שחף. מהדורה שניה ומתוקנת. ירושלים: מרכז ההדרכה לספריות בישראל, תשנ"ז. vi, 296 עמודים.

הכותרים והמחברים העיקריים של שני משאבי המידע האלה זהים. התכונות הנוספות של כל אחד מהם – אחריות אינטלקטואלית נוספת, שנת ההוצאה, מהדורה והיקף הפרסומים – שונות. כל אחד מהמשאבים האלה זוכה לרשומת קיטלוג נפרדת, ופירוט תכונותיהם ברכיבים של התיאור בכל רשומה מאפשר למשתמש בקטלוג להבחין ביניהם ולהחליט איזה מהם מתאים יותר לצרכיו.

ברור שכדי להבחין בין הוצאות שונות של אותו משאב איננו זקוקים תמיד לכל הנתונים הללו. אך היות שאי אפשר לדעת מראש איזו תכונה היא התכונה המזהה העיקרית למשאב מסוים, וכדי שתהיה אחידות בתיאור המשאבים השונים בספרייה, יש לרשום את כל התכונות של כל משאב ומשאב. במקרים מסוימים יש להוסיף גם מידע נוסף על המשאב בהערות.

נוסף לזיהוי משאב מבחינה ביבליוגרפית, רכיבים שכלולים בתיאור עשויים לספק מידע חשוב על המשאב עצמו. כך ניתן, מתוך הקטלוג ובלי לראות את המשאבים, לזהות את המשאבים החדשים ביותר על נושא מסוים, לבחור משאב רב-היקף או מצומצם. לפעמים אף ניתן לזהות את נקודת מבטו או את איכותו של המשאב, לפי מקום ההוצאה או המוציא לאור (למשל: פרסום בהוצאת מוסד בעל דעות פוליטיות ברורות, או פרסום היוצא לאור על ידי הוצאה אקדמית יוקרתית). גישה זו חשובה במיוחד בספריות שיש בהן "מדף סגור" ובהן אין לקורא גישה חופשית אל המדפים (דוגמת הספרייה הלאומית בירושלים) והקורא צריך לבחור את המשאבים בעיקר על פי הרשום בקטלוג.

¹ כללים אלו מותאמים ל:

א. הנחיות RDA – Resource Description and Access – www.rdatoolkit.org
ב. IFLA ISBD Examples Study Group (2009) Full ISBD examples.

בספריות-שיש בהן "מדף פתוח" הקורא יכול לגשת בעצמו אל המדפים ולבחור את משאבי המידע מתוך "היכרות אישית", אך גם בספריות אלה רצוי לקבל פרטים נוספים מתוך הקטלוג על משאבים שאינם עומדים כרגע על המדפים. התיאור המלא הכלול ברשימת הקטלוג של משאב משיג את המטרה העיקרית של הקטלוג : לחסוך בזמן הקורא ולהנחותו אל המידע שמעניין אותו.

בספרים, בחוברות וכיו"ב, פרטי הזיהוי של המשאב נלקחים בעיקר משער המשאב ומושלמים במידת הצורך מפרטים המופיעים במקומות אחרים במשאב (מאחורי השער, בהקדמה, על המעטפת וכיו"). כאשר פרט חיוני לא מופיע כלל במשאב, יש להיעזר במקורות ביבליוגרפיים חיצוניים או אף בידע אישי כדי לגלות אותו.

7.1 כללי

7.1.1 הגדרת משאב מידע

משאב יכול להתייחס למשאב בודד או לאוסף משאבי מידע המטופלים כיחידה אחת. יש לבחור כבסיס לזיהוי המשאב מקור המייצג את המשאב השלם, תוך כדי התייחסות לסוג התיאור שנבחר (ראו 7.1.2) ועל פי אופן הופעתו של המשאב.

אפיון הופעתו של משאב מתייחס לאופן הפרסום (mode of issuance) ולשינויים שנעשו לאורך זמן בסוגים מסוימים של משאבים. הופעתם של משאבים מסוימים מוגבלת בזמן, כגון **מונוגרפיה**, שהיא משאב ביבליוגרפי שהושלם בחלק אחד או שקיימת כוונה להשלימו במספר סופי של חלקים. גם אנציקלופדיות ויצירות דומות המופיעות במספר כרכים במשך שנים רבות, סופן מתוכנן וחזוי מראש והן דוגמה למשאבים מסוג זה.

תכונה הנקראת "סדרוניות" (seriality) היא הופעה מתמשכת של משאב. **משאב מתמשך** (continuing resource) הוא משאב היוצא לאור לאורך זמן ללא סיום מוגדר מראש. **סדרון** (serial) הוא משאב מתמשך, המוגדר כפרסום היוצא לאור לעתים מזומנות וחלקיו נושאים מספרים או תאריכים מזהים. הסדרון מיועד להמשיך להופיע לתקופה בלתי מוגבלת, כגון כתבי-עת, עיתונים, שנתונים, דו"חות תקופתיים וכן סדרות מונוגרפיות ממוספרות.

סוג נוסף של משאב הוא **משאב משולב** (integrating resource), המאופיין בכך שמוסיפים אליו חומרים או שהוא משתנה על ידי עדכונים, אשר משולבים לתוך המשאב השלם. המצב של משאב משולב כפי שיצא לאור לראשונה או לאחר שעודכן על ידי שילוב של חומר חדש לתוכו נקרא **חזור** (iteration), לעומת המונח **מהדורה**, שמשמש בדרך כלל לתיאור מונוגרפיה. משאבים משולבים יכולים להיות מתמשכים או סופיים. דוגמאות למשאבים משולבים עשויות להיות קלסרים לעדכון, מאגרי מידע ואתרי אינטרנט.

7.1.2 גישות שונות לתיאור משאב

הנחיות ה-RDA מציעות שלוש גישות לתיאור - תיאור מקיף, תיאור אנליטי ותיאור היררכי.

תיאור מקיף

תיאור מקיף מיועד לתאר את ההתגלמות השלימה. גישה זו ישימה בסוגי ההתגלמות הבאות :

- א) התגלמות אשר יצאה לאור כיחידה אחת (כגון : ספר, תקליטור בודד, מסמך PDF);
 - ב) מונוגרפיה רבת-חלקים (כגון : ספר בכמה כרכים, סט של כמה תקליטורי שמע, ערכה הכוללת חלקי משחק ומלווה בחוברת הדרכה);
 - ג) סדרון (כגון : כתב-עת המוציא לאור גיליון חודשי מודפס, כתב-עת מקוון המפרסם גיליון חודשי באתר שלו);
 - ד) משאב משולב (כגון : קלסר לעדכון, אתר אינטרנט המתעדכן על בסיס תקופתי);
 - ה) אוסף של שתי יחידות או יותר, הנאסף על ידי אספן פרטי, סוחר, ספרייה, ארכיון וכו' (כגון : אוסף פרטי של פוסטרים, מאגר של תמונות דיגיטליות שנאסף על ידי מוזיאון).
- בתיאור מקיף של התגלמות בעלת מספר חלקים, אפשר לרשום את הפרטים המתייחסים לחלקי ההתגלמות בכל אחד בכל אחת מהצורות הבאות :
- כחלק של תיאור המְּשָׂא (תיאור הפיסי),
 - כקישור ליצירה קשורה, או
 - כקישור להתגלמות קשורה.

תיאור אנליטי

תיאור אנליטי משמש לתיאור התגלמות במונחים של חלקיה. ניתן להשתמש בו כדי לתאר כל אחד מסוגי החלקים הבאים ::

- א) חלק הכולל בהתגלמות גדולה יותר שיצאה לאור כיחידה אחת (כגון תווי מוסיקה לשיר אחד מתוך סט של תווי מוסיקה ל-12 שירים);
 - ב) חלק של מונוגרפיה רבת-חלקים (כגון החוברת 'מדריך למורה' שיצאה לאור בתוך ערכה שכוללת גם סרט על גבי DVD וחוברת 'מדריך לסטודנט');
 - ג) חלק מסדרון (כגון כרך אחד מתוך סדרה, גיליון אחד של כתב-עת);
 - ד) חלק מתוך משאב משולב (כגון פרק אחד מתוך קלסר לעדכון, מסמך אחד מאתר אינטרנט מתעדכן);
 - ה) חלק של אוסף שנאסף על ידי אספן פרטי, סוחר, ספרייה, ארכיון וכו' (כגון תמונה אחת ממאגר של תמונות דיגיטליות שנאסף על ידי מוזיאון).
- אפשר להכין תיאור אנליטי לחלק אחד או יותר של ההתגלמות השלימה.
- בתיאור אנליטי, אפשר לרשום את הפרטים המתייחסים להתגלמות השלימה או לחלקים ממנה, בכל אחד בכל אחת מהצורות הבאות :
- במשפט הסדרה;
 - כקישור ליצירה קשורה, או
 - כקישור להתגלמות קשורה.

להלן, דוגמה להתגלמות שאפשר לקטלג כשלימה (מונוגרפיה רבת-חלקים) או לקטלג את כל החלקים בנפרד, עם שיוך לסדרה שהם משתייכים אליה.

(ב) רשומה אחת ליחידה הראשונה, עם שיוך לסדרה – תיאור אנליטי (כך יקוטלגו שאר היחידות (בנפרד)	(א) רשומה אחת למונוגרפיה רבת כרכים – תיאור מקיף
מתחת לפני הים / עורך יועץ - פרנק ה' טלבוט ; מאנגלית - טל כרמל-שקד ; יועץ מדעי למהדורה העברית - עמוס כרמל. תל אביב : קמחי, 2001. 64 עמודים : איורים צבעוניים ; 31 ס"מ. דיסקברי - ספרית התגליות ; 1 מנוקד.	דיסקברי – ספרית התגליות / מאנגלית - טל כרמל-שקד ; יועץ מדעי למהדורה העברית - עמוס כרמל. תל-אביב : קמחי, 2001-2002. 12 כרכים : איורים צבעוניים ; 31 ס"מ מנוקד.

תיאור היררכי

גישה זו היא שילוב של שתי הגישות הקודמות – תיאור מקיף של התגלמות שלימה עם תיאור אנליטי של חלקיה. בדוגמה הקודמת, לרשומה (א) אפשר להוסיף הערת תוכן המפרטת את הנתונים של כל יחידה ויחידה, ובכך להפוך את הרשומה לתיאור היררכי.

7.2 רכיבים של התיאור**7.2.1 אזורי תיאור - ISBD**

על פי התקן הבין-לאומי לתיאור ביבליוגרפי (ISBD - International Standard Bibliographic Description) תיאור משאב מידע מורכב מתשעה **אזורי תיאור**²:

0. צורת התוכן וסוג המדיה
1. הכותר (כולל כותרים נוספים והמשך כותר) והמשפט המציג את האחראים מבחינה אינטלקטואלית להיווצרותו (האנשים והתאגידים הקשורים ביצירה, כולל גם עורכים, מתרגמים, מאיירים, מחברי מבואות וכד').
2. מהדורת ההתגלמות
3. פרטי סוג המשאב (לשימוש בתיאור חומר קרטוגרפי, תווי מוסיקה וסדרונים).
4. נתוני ההוצאה לאור / ייצור / הפקה / הפצה / זכויות יוצרים
5. תאורת (תיאור פיסי של התגלמות)
6. סדרונים
7. הערות
8. מזהה ההתגלמות ותנאי זמינות.

כל אחד מתשעת אזורי התיאור ברשומת הקיטלוג יכול לכלול מספר רכיבים. לדוגמה, התאורת כוללת את הרכיבים הבאים: היקף ההתגלמות (מספר העמודים, מספר הכרכים, מספר התקליטורים וכו'); פרטים פיסיים אחרים (הימצאותם של איורים צבעוניים, אם

² להתאמת אזורי התיאור של ISBD לרכיבים הרלוונטיים של הנחיות ה-RDA, ראו נספח D.1 ב-RDA.

הקלטת הקול היא בסטריאו, וכד³; וממדי הפריט. בתצוגה "הקדומה" למשתמש - בצורת כרטיס קטלוג, חלקי התיאור אורגנו בסעיפים, כאשר הסעיף הראשון כולל סעיפים 1-4 (מתחילת הכותר ועד שנת ההוצאה). הסעיף השני כולל את התאורת והסדרה. ההערות למיניהן וכן מספר הספר התקני הבין-לאומי (מסת"ב) הופיעו כל אחד כסעיף נפרד.

סדר זה של פרטים היה מקובל כבר עשרות שנים ברוב ספריות העולם. המעבר לקטלוגים ממוחשבים פתח אפשרויות שונות ומגוון צורות לעיצוב הנתונים בתצוגה. כמו כן, הוא הצריך סימון של המרכיבים השונים של התיאור בדרך שגם המחשב יוכל לזהות אותם בקלות. למשל: עינו של האדם יכולה להבחין בנקל בין שם מקום ההוצאה לבין שם המו"ל, או בין הכותר להמשכו. "עינו" של המחשב אינה מסוגלת לעשות אבחנות אלה, ונדרש סימן היכר ברור המזהה כל פרט ופרט. לצורך זה תקן ISBD מכתוב סימני פיסוק מיוחדים (ולפעמים קצת משונים) בין פרטי התיאור השונים.

שיטת הקידוד המקובלת בעולם לרשומת קיטלוג ממוחשבת היא תקן מארק - (MARC Machine Readable Cataloguing), שפותח לפני עשרות שנים על ידי ספריית הקונגרס³. תקן מארק מיישם את התקן הבין-לאומי להעברת נתונים ביבליוגרפיים (ISO 2709). תקן MARC מותאם גם לכללי הקיטלוג הישנים (AACR) וגם להנחיות RDA.

7.2.2 רכיבי הליבה של ה-RDA

בשונה מאיזורי התיאור של ISBD, בהנחיות RDA הנתונים המופיעים ברשומת הקיטלוג נקראים רכיבים (elements). קיימים מאות רכיבים, המיועדים לתיאור כל מגוון משאבי המידע השונים. כמובן שרק חלק קטן מהם ייכלל ברשומת קיטלוג אחת, בהתאם למשאב המסוים העומד לקיטלוג.

הנחיות RDA מזהים רכיבים מסוימים כרכיבי ליבה (core elements), הן בתיאור המשאב והן בתיאור הישויות השונות. הרכיבים שנבחרו כליבה לתיאור משאב משקפים את התכונות ואת ההקשרים התומכים במשימות המשתמש בקטלוג. רשומת קיטלוג צריכה לכלול את רכיבי הליבה המתאימים לתיאור המשאב העומד לקיטלוג, בתנאי שאת המידע לגבי אלמנטים אלה ניתן לברר בנקל. רק מקרה אחד של רכיב ליבה נדרש לרישום או העתקה לרשומת הקיטלוג. המקרים האחרים הם אופציונאליים. לדוגמה, במקרה של שלושה מו"לים של התגלמות, נדרש להעתיק לרשומה רק את הראשון והעתקת השניים הנותרים הינה אופציונאלית. רכיבים אחרים מוצגים במונחים של core ... if, היינו רכיבי ליבה המיוחדים לתנאים הקיימים באותו משאב מסויים.

בכל סעיפי הכללים שבהמשך פרק זה יצויין אלו רכיבים הם רכיבי הליבה, ובאילו מקרים הכללת או השמטת מידע ברשומת הקיטלוג הינה אופציונאלית.

7.3 מקור המידע לתיאור המשאב

כללי

³ להסבר על שיטת MARC לתיאור ביבליוגרפי של משאבי מידע, ראו: <http://www.loc.gov/marc/umb>

מקור המידע ליצירת תיאור משאב הוא המשאב עצמו. יש להתייחס למדיית האחסון (כגון : נייר, סרט צילום, רשמקול להקלטות וכו') וכן לארזית המשאב (כגון : מחסנית של קלטת או קופסה מקורית של משחק או ערכה) כחלק בלתי נפרד מהמשאב עצמו. חומר המלווה את המשאב (כגון, חוברת המלווה להקלטת קול) ייחשב לחלק בלתי נפרד של המשאב, כאשר המטרה היא להכין תיאור מקיף של המשאב כולו. לעומת זאת, בהכנת תיאור אנליטי, החומר המלווה יטופל בנפרד, כמשאב קשור.

הנחיות RDA (סעיף 2.2) מחלקים את מקורות התיאור לשלוש קבוצות : משאבים בעלי עמודים, דפים, גיליונות או כרטיסים ; משאבים המכילים תמונות-נוע (כגון : סרט, DVD, קובץ מחשב MPEG) ; משאבים אחרים. בפרק זה נדון רק בסוג הראשון של המשאבים. הסוגים האחרים יידונו בפרקים הבאים.

התגלמות בעלות עמודים, דפים, גיליונות או כרטיסים

(א) התגלמות המכילה עמוד אחד או מספר עמודים, וכן דפים, גיליונות או כרטיסים. דוגמאות : ספר, גיליון של כתב-עת, פוסטר, גיליון-מפה, סט של כרטיסים ;

או

(ב) תמונות של עמוד אחד או של כמה עמודים, וכן דפים, גיליונות או כרטיסים. דוגמאות : סרט-זיעור של כתב-יד, דף-זיעור של ספר, קובץ PDF של מאמר.

יש להשתמש בעמוד השער (או דף /כרטיס /גיליון השער) או כל תמונה (image) ממנו כמקור המועדף לתיאור המשאב. לחילופין, אם המשאב הוא זיעור או קובץ מחשב השמור באריזה נישאת (כגון, על גבי תקליטור) אפשר להשתמש בכותרת הרשום על תווית המצורפת למשאב כמקור המידע המועדף.

אם חסר עמוד שער (או דף /כרטיס /גיליון השער), יש להשתמש באחד מהמקורות הבאים (לפי סדר עדיפות) :

- כריכה או עטיפה (או תמונה ממנה)
- כותרת התחלה⁴ (או תמונה ממנו)
- דגלית⁵ (או תמונה ממנה)
- קולופון⁶ (או תמונה ממנו)

אם לא נמצא כותרת באחד מהמקורות האלה, יש להשתמש בכל מקור בתוך המשאב, תוך העדפת מקור שמציג את המידע בצורה רשמית.

אם קיימים כמה מקורות מידע העומדים בקריטריונים למקור מועדף, יש לבחור בראשון המופיע בתוך המשאב.

⁴ caption title - כותרת המובא בראש העמוד הראשון של הטקסט.

⁵ masthead - ציון בעלים, כתובת, עורך וכיו"ב בגיליון של תקופון.

⁶ קולופון (colophon) - הצהרה בסוף פריט, אשר מספקת אחד או יותר מהנתונים הבאים : הכותרת, המחבר(ים), המו"ל, המדפיס, תאריך הוצאה או ההדפסה.

אם יש כמה מקורות מועדפים בשפות שונות, יש לשתמש במקור המועדף לפי סדר העדיפות הבא:

- המקור שהוא בשפה או בכתב התואם לתוכן המשאב או את רוב תוכן המשאב;
- המקור שהוא בשפה או בכתב של התרגום, אם עיקר מטרת המשאב היא התרגום;
- המקור שהוא בשפה או בכתב המקורי של המשאב, אם המשאב כולל תוכן בכמה שפות או כתבים וניתן לזהות את השפה או את הכתב המקורי;
- המקור המופיע ראשון במשאב.

אם למשאב יש כמה מקורות מועדפים בעלי תאריכים שונים, יש להעדיף את המקור בעל התאריך המאוחר יותר. ביצירה רבת-כרכים (מונוגרפיה או סדרון) יש להתבסס על הכרך המוקדם ביותר.

אם במשאב עצמו חסר מידע הנחוץ לזיהוי המשאב, אפשר להסתייע במידע מתוך (לפי סדר עדיפות):

- חומר מלווה (כגון חוברת נלווית, קובץ 'אודות')
- אריזה לא מקורית
- תיאורי המשאב שפורסמו
- כל מקור נגיש (ספרי יעץ וכד')

אם המידע הדרוש נלקח ממקור מחוץ למשאב עצמו, יש לציין זאת בהערה מתאימה (ראו כלל א.19.7) או בצורה אחרת, כגון על ידי רישום הנתונים בתוך סוגריים מרובעים (אריחיים). כך יונהג לגבי הרכיבים הבאים:

- א. כותר עיקרי, כותר מקביל עיקרי, המשך כותר, המשך כותר מקביל;
- ב. משפט אחריות השייך לכותר העיקרי, משפט האחריות השייך לכותר המקביל העיקרי;
- ג. ציון המהדורה ומשפט האחריות שלה;
- ד. מספור של סדרונים;
- ה. משפט הפקה;
- ו. משפט ההוצאה לאור;
- ז. משפט ההפצה;
- ח. משפט הייצור;
- ט. משפט הסדרה.

אם המשאב הוא מן הסוג שבדרך כלל אינו כולל מידע מזהה (כגון תמונה בודדת) אין צורך בהערה או בכל אמצעי אחר לציין שהמידע הוא ממקור חיצוני למשאב.

סיכום: בחירת השער בקיטלוג מונוגרפיות התגלמות בצורת ספר

לרוב ההתגלמויות בצורת ספר יש שער אחד בלבד ואין קושי לאתר אותו. אם חסר שער, יש לחפש תחליף לשער מתוך שאר חלקי ההתגלמות. אם קיימים מספר שערים יש לבחור אחד מהם כמקור המידע המועדף.

התגלמות ללא שער תקוטלג, אם אפשר, על פי חלק אחר שלה. עובדה זו תצוין בהערה. כתחליף לשער יכולים לשמש המעטפת, גב ההתגלמות, או כל חלק אחר של ההתגלמות שבו מוצג הכותר בצורה פורמאלית. במקרה זה יש להתייחס לנתונים המועתקים מהתחליף לשער כאילו נלקחו משער רגיל. אם אי אפשר למצוא תחליף לשער, יש להעתיק את המידע ממקור ביבליוגרפי מוסמך, כאשר כל הרכיבים של התיאור שנלקחו מהמקור הביבליוגרפי יירשמו בתוך זוגות של סוגריים מרובעים.

התגלמות רבת-חלקים מקוטלגת בדרך כלל לפי שער החלק (כרך) הראשון. שינויים בשערי הכרכים הבאים נרשמים כהערות.

בקיטלוג התגלמות בעלת חלק (כרך) אחד שיש לה כמה שערים יש לבחור את השער לקיטלוג לפי השיקולים הבאים:

א) יש להעדיף את השער בעל תאריך ההוצאה המאוחר ביותר. אם ההתגלמות היא דפוס-צילום הכולל גם צילום של השער המקורי יש להעדיף את השער החדש.

ב) אם ההתגלמות היא חלק מהתגלמות גדולה יותר (כל כתבי המחבר, או חלק מסדרה) ויש לה שני שערים, אחד לחלק ואחד להתגלמות הגדולה, יש לבחור את השער בהתאם להחלטה על גישת הקיטלוג – מקיפה, אנליטית או היררכית (ראה דוגמה לעיל).

ג) אם יש להתגלמות כמה שערים בשפות שונות יש להעדיף את השער שהוא בשפת רוב התוכן של ההתגלמות.

ד) אם ההתגלמות היא רב לשונית, יש להעדיף את השער שהוא בשפת המקור, אלא אם כן התרגום הוא הסיבה העיקרית לקיומה של ההתגלמות. יש לקטלג מילון דו-לשוני בעל שני שערים לפי השער שבשפת ארץ ההוצאה.

7.4 העתקה של מידע

העיקרון השלישי של העקרונות המנחים את עיצוב כללי הקיטלוג⁷ הוא ייצוג, שמשמעותו היא שהבסיס ליצירת תיאור של משאב הוא כפי שהמשאב מציג את עצמו. עיקרון זה הושם בהנחיות RDA באופן מקיף. ברכיבים רבים של התיאור, כללי הקיטלוג מורים שיש להעתיק (transcribe) את המידע בדיוק כפי שהמידע מופיע במשאב, ללא כל שינוי, קיצור או תיקון. לדוגמה, אם הכותר העיקרי מופיע בהתגלמות עם שגיאת כתיב, נעתיק את המידע לרכיב הכותר העיקרי עם הטעות. ברכיבים אחרים הכללים מורים על רישום (recording) של הנתונים שנמצאו במשאב, הוראה שמחייבת במקרים מסוימים שינוי של המידע הנרשם ברכיבים של התיאור. לדוגמה, בהתגלמות מופיע המסת"ב⁸ עם מקפים או רווחים בין חלקי

⁷ זמין באתר: <http://www.ifla.org/publications/statement-of-international-cataloguing-principles>

⁸ מסת"ב – מספר ספר תקני בינלאומי – ISBN - International Standard Book Number

המספר (לדוגמה: 1-1093-08389-978). הכלל לרישום המסת"ב ברכיב הקיטלוג המיועד למסת"ב מחייב את המקטלג לרושמו ברצף, ללא מקפים ורווחים (היינו, 9780838910931).

7.4.1 קיצורים וראשי תיבות

הוראת ההעתקה משחררת את המשתמש מן הצורך להבין קיצורים שלעיתים אינם מוכרים לו. לדוגמה, בעבר (על פי כללי ה-AACR2) אם במשאב הופיע 'מהדורה שלישית', המקטלג היה חייב לרשום ברכיב המהדורה: "מהד' ג". היום הוא יירשם כלשונו "מהדורה שלישית". היתרון בגישה זו הוא שחרור המקטלג מעיסוק בראשי תיבות, ופתיחת האפשרות לשימוש חוזר של מידע על ידי העתקתו, הורדתו למחשב או סריקתו מהמשאב או ממקורות חיצוניים, מבלי לשנותו. לעומת זאת, אם במשאב עצמו מופיעים ראשי תיבות וקיצורים, ברוב המקרים יש להעתיקם כמו שהם.

7.4.2 אותיות רישיות בקיטלוג בשפות לועזיות

המוסכמות המקובלות בשפות הלועזיות, הנכתבות באות הלטינית ובאות הקירילית, קובעות שצריך לכתוב מילים מסוימות באותיות רישיות או קטנות. יישום העיקרון של העתקת נתונים כפי שהם מופיעים במשאב יכול להניב את התוצאה שמידע (כגון, כותר באנגלית שמופיע במשאב כולו באותיות גדולות) יועתק באותה צורה לרכיב הכותר.

אפשרות שניה היא לרשום את המידע תוך כדי הקפדה על כללי רישום אותיות גדולות וקטנות, בהתאם לשפת הפריט. הוראות לגבי רישום אותיות גדולות וקטנות מופיעות בנספח A של ה-RDA Toolkit. כך מומלץ לעשות בקיטלוג מקורי וכך יונהג בדוגמאות בפרק זה.

7.4.3 פיסוק

(א) פיסוק של כללי ISBD

הפיסוק המדויק בתוך כל איזורי התיאור יובא בהמשך פרק זה בכללים המיוחדים לכל איזור. איזורי התיאור 1-4, 6 ו-7 מסתיימים בנקודה אלא אם מופיע בסופם סימן פיסוק אחר (סוגריים או סוגריים מרובעים). איזור 5 (תאורת) מסתיים בנקודה כאשר הרשומה כוללת גם איזור 6 (סדרה). רווח יופיע לפני כל סימן פיסוק ואחריו, פרט לפסיק (,) ונקודה (.). רווח יבוא אחרי סימנים אלה אך לא לפניהם.

סוגריים מרובעים משמשים לסימון מידע שנלקח מחוץ למשאב עצמו (ראו סעיף 7.3). בתוך כל איזור תיאור, כאשר נדרש להקיף רכיבים סמוכים בסוגריים מרובעים, מקיפים כל אחד מהרכיבים בסוגריים מרובעים משלו. לדוגמה:

[ישראל]: [מוציא לאור לא ידוע], [1922].

(ב) פיסוק המופיע במשאב

פיסוק רגיל יכול להופיע במשאב בתוך הפרטים השונים. כיוון שסימני הפיסוק המיוחדים

הם "קודים" או סימני הפרדה מיוחדים, חובה להשתמש בהם גם אם התוצאה תהיה פיסוק כפול, למשל:

לאן? / יעקב נורמן.

אסור להשתמש בסימנים נקודתיים (:), קו אלכסוני (/), נקודה ופסיק (;) או סימן שוויון (=) במקומות אחרים בגוף הקיטלוג אלא אם אפשר לכתוב אותם ללא רווח מצד ימין בעברית ובערבית, ומצד שמאל בלועזית. אם הדבר איננו אפשרי יש להמיר אותם בסימן רווח מקף רווח. למשל:

בפרסום: עריכה: י. הלוי [במקור יש רווח לפני הנקודתיים]
ברכיב:

אפשרות א: עריכה: י. הלוי.

אפשרות ב: עריכה - י. הלוי.

אם במשאב מופיעים סמלים או סימנים כלשהם שאינם ניתנים להעתקה על ידי מערכת הקיטלוג, יש להחליפם בתיאור במילים.

בשער:

סיכוי
~~סיכון גבוה~~

ברכיב הכותר: סיכון [מחוק בקו] סיכוי גבוה

ראשי תיבות שמופיעים במשאב יועתקו כפי שהם מופיעים, ללא רווחים.

דוגמה: בשער: I. F. L. A.

ברכיב: I.F.L.A.

דוגמה: בשער: A L A

ברכיב: ALA

7.5 רכיב הכותר (רכיב ליבה)

כותר הינו מילה או תו (או קבוצת מילים או תוויות) אשר מהווה את השם של ההתגלמות או של היצירה הכלולה בהתגלמות. למשאב בעל דפים (ספרים, דפים בודדים, גליונות או תמונות מודפסות) או שעתוק (רפרודוקציה) של דפים (מזעורים, קובץ אלקטרוני) מקור המידע המועדף הוא השער. במקרה של מזעור או משאב המאוחסן בהסן אלקטרוני, אפשר כאלטרנטיבה להשתמש בכותר שבתווית המודבקת למשאב (ספריית הקונגרס מיישמת

אלטרנטיבה זו רק במקרה של החסן אלקטרוני). אם חסר שער למשאב, יש להשתמש במקורות שפורטו בסעיף 7.3.

התגלמות יכולה לכלול כותר עיקרי, המשך כותר, כותר חלופי (אלטרנטיבי) ואפילו כותר שני מקביל (כותר בשפה אחרת).

לאן?

השיבה מהודו

עולמות נסתרים - התבוננות בתתהכרה

פרנקנשטיין או פרומיתאוס המודרני

ספר קהלת אוסטרולנקה - בוך פון אסטראלענקער קהילה

בחירת הכותר העיקרי: אם להתגלמות כמה כותרים עיקריים בשפות או בכתיבים שונים, יש לבחור ככותר עיקרי את הכותר בשפה או בכתיב של רוב התוכן של ההתגלמות. אם כל הכותרים של ההתגלמות הם באותה שפה, יש לבחור ככותר העיקרי את זה שמופיע ראשון, או שמוצג בצורה בולטת בהתגלמות.

חלקי הכותר יופרדו על ידי סימני פיסוק מיוחדים כדלקמן:

(א) **כותר חלופי (אלטרנטיבי)** הוא חלק בלתי נפרד של הכותר העיקרי. בין חלקי כותר זה (שמאופייין על ידי המילה 'או' בעברית, ומקבילה בשפות אחרות) יבואו פסיק, המילה או (או כל מילה מקבילה) ופסיק.

פרנקנשטיין, או, פרומיתאוס המודרני

Moby-Dick, or, the whale

(ב) בין כותר **לכותר מקביל** (כותר בשפה אחרת) יבואו: רווח, סימן שוויון, רווח.

Census of Canada = Recensement du Canada

ספר קהלת אוסטרולנקה = בוך פון אסטראלענקער קהילה

(ג) בין הכותר העיקרי לבין **המשך הכותר** יבואו: רווח, נקודותיים, רווח.

סיפורי ישראל: מבחר סיפורי ילדים

עולמות נסתרים: התבוננות בתת ההכרה

(ד) אם אין משפט אחריות תבוא נקודה אחרי הכותר או אחרי המשכו.

יהודים ויהדות בעיני העולם ההלניסטי: לקט מאמרים.

(ה) בסוף הכותר(ים) ולפני משפט האחריות יבואו רווח, קו נטוי, רווח.

ספר ההגיון / משה חיים לוצאטו

עולמות נסתרים: התבוננות בתת ההכרה / ישראל אור-בך

מעתיקים את הכותר ואת המשך הכותר מן המקור עצמו בהקפדה על סדר המילים, האיות, הכתיב (מלא או חסר) ואפילו טעויות.

דוגמה : בשער : הגדה של פסח מצוירת

ברכיב הכותר : הגדה של פסח מצוירת

רצוי לציין את תיקון הטעות בהערה ולתת נקודת גישה נוספת לכותר המתוקן.

רכיב כותר : סדר הדגה של פסח מצוירת
הערה : כותר צריך להיות : סדר הגדה של פסח מצוירת

רכיב הכותר : Functional analysis
בהערה : Title should read: Functional analysis

ככלל, אפשר להשאיר את הפיסוק המקורי (חוץ מן ההסתייגויות שפורטו לעיל). מותר להוסיף פיסוק לצורך הבהרה.

אין משמיטים תוארי כבוד שהם חלק מהכותר או מכותר המשך (למשל : "ספר היובל לכבוד פרופסור אלכסנדר מארכס").

אין מעתיקים מילות מבוא המופיעות לפני הכותר שאינן חלק חיוני (אינטגרלי) של הכותר :

בשער :

Walt Disney Pictures Presents
DINOSAUR
A Read-Aloud Storybook

Dinosaur : a read-aloud storybook : ברכיב הכותר

אפשרות להשמטה : אם הכותר או המשך הכותר הם ארוכים, אפשר לקצר אותם על-ידי השמטת קטע או קטעים מהם בתנאי שאין איבוד של מידע חיוני. כל השמטה תצויין ע"י רווח, שלש נקודות, רווח (...). בכל מקרה אסור להשמיט אחת מחמשת המילים הראשונות של הכותר העיקרי.

בשער : ספר אבודרהם מלא טוב טעם נחמד מישפה ושהם על ישראל הדרתו הדרת קדש הלולים, מאיר עיני הולכי באישון חשך ואפלים, אשר משפה ולחוץ כפי הרגלם מתפללים, ואינם יודעים ומבינים פירוש המילים, ובחמתו פעל המחבר מפעלים, ספר אשר יבאר פירוש התפלות וגם דינים ומנהגים בו כלולים

רכיב הכותר : ספר אבודרהם : מלא טוב טעם ... יבאר פירוש התפילות וגם דינים ומנהגים ...

אם המשך הכותר ארוך מדי אפשר להשמיטו ולרשום אותו כהערה במרכאות :

"כולל שאלות ותשובות בדיני ארבעה טורים וחקירות בענינים הנוהגים בזמן הזה".

או אפשר לרשום את המשך הכותר כהערה עם מילות מבוא :

המשך הכותר : כולל שאלות ותשובות בדיני ארבעה טורים וחקירות בענינים הנוהגים בזמן הזה.

אם שם היוצר (אדם, משפחה או תאגיד) מופיע כחלק בלתי נפרד מהכותר, או אם הוא הכותר כולו, יש להעתיק אותו בלי לוכסן ההפרדה בין רכיב הכותר לרכיב משפט האחריות.

כל ספורי ש"י עגנון

אין משלימים או מפענחים ראשי תיבות, קיצורים או ספרות. אפשר להוסיף כותר מפוענח, לפי שיקול דעתו של המקטלג, ואף לתת לו נקודת גישה.

1000 מושגים
דר' ברקל ובנו מיכאל
The U.A.R. in Africa
Fighting poverty in the US and Europe

אפשר להוסיף כותרים נוספים כמו :
אלף מושגים
דוקטור ברקל ובנו מיכאל
וכד'

כותר כולל

אם בהתגלמות -יש כמה יצירות- המופיעות בשער **בלי כותר כולל**, וכולן יצירות של אותו מחבר, יש להוסיף רווח, נקודה ופסיק (;) ורווח בין כל אחת מהן. אם יש ליצירות מחברים שונים יופיע שם המחבר של כל יצירה מיד אחריה. ההפרדה בין המחבר לבין יצירתו היא רווח-לוכסן רווח (/). לפני כל יצירה של מחבר נוסף רושמים נקודה ורווח.

פנאי ; הכרמל האי-נראה / זלדה

טיהל שומר המסילה / גרהארט האופטמן. ההכרח / וולדימיר קורולנקו

אם יש ליצירות כותר כולל הרשום בשער או בתחליפו, יש לקטלג את היצירה לפי הכותר הכולל. את היצירות הבודדות -רצוי לפרט בהערת תוכן (ראה גם כלל מס' 7.19) ואם רוצים אפשר לתת נקודות גישה ליוצרים ולכותרי היצירות הכלולות בהתגלמות (ראו פרק 2).

כותר כולל : אוצר שיטות על מסכת בכורות

הערה : התוכן : שיטה מקובצת / בצלאל אשכנזי -- שי למורא /
יצחק לייב גראסבורג -- שמן רוקח / מרדכי שמעון דובינסקי.

שינויים בכותר או בהמשך הכותר במונוגרפיות רבות חלקים :
אם חל שינוי בכותר או בהמשך הכותר בחלקים האחרים של מונוגרפיה רבת-חלקים והשינוי נראה חשוב לזיהוי או לגישה להתגלמות, יש לציין זאת בהערה ולרשום את הכותר השונה ככותר נוסף.

העדר כותר

התגלמות שאין לה כותר בשער או במקור המשמש כשער, אפשר לרשום לה כותר המופיע במקור אחר, במשאב או במקור שמחוץ למשאב. במקרה כזה יש לציין בהערה את מקור הכותר.

הערה : הכותר מקטלוג הפרסומים של המוציא לאור.

אם אי אפשר למצוא כותר למשאב בשום מקור, רשאי המקטלוג להמציא כותר משלו, אשר כולל אחד או יותר מהנקודות הבאות :

- א. ציון אופי המשאב (כגון : מפה, יומן, מכתבים, פרוטוקול)
- ב. ציון נושא הפריט (כגון : שם של אדם או תאגיד, אוביקט, פעילות, אירוע, אזור גיאוגרפי, תאריכים)
- ג. המילים הראשונות של הטקסט
- ד. צירוף לשון (phrase) המאפיין את המשאב
- ה. כותר המבוסס על משאב קשור.

יש להשתמש בשפה ובכתב התואמים לתוכן של המשאב המתואר. אם השפה או הכתב התואמים את תוכן המשאב אינם מובנים מאליהם או אינם ישימים (כגון כותר לתמונה), יש להמציא כותר בשפה ובכתב המועדפים על הסוכנות המקטלגת.

יש לציין בהערה :

Title devised by cataloger.
הכותר הומצא על ידי המקטלוג.

7.6 רכיב משפט האחרייות (רכיב ליבה)

ברכיב שלאחר הכותר, על כל חלקיו, מועתקים שמות היוצרים וכן שמות התורמים לתוכן האינטלקטואלי או האמנותי, המופיעים בהתגלמות (מחברי ההקדמה, עורכים, מתרגמים, מאיירים וכד').

מקורות המידע למשפט אחרייות הם (לפי סדר עדיפות הבא) :
א. אותו מקור מידע ששימש לרישום הכותר.

- ב. מקור מידע אחר בתוך ההתגלמות.
ג. מקור מידע מחוץ להתגלמות (כפי שמפורט בסעיף 7.3)

מעתיקים את שם המחבר גם אם צורתו אינה שונה מהכתוב בנקודת הגישה העיקרית. שמו של אדם הקשור למהדורה מסוימת (למשל: "מהדורה מורחבת על ידי אברהם כהן") יירשם ברכיב המהדורה (ראה כלל מס' 7.7).

בתחילת משפט האחריות יבואו רווח, לוכסן, רווח (/). בתוך משפט האחריות מפרידים בין שמות בעלי תפקידים שווים (כגון, שני מחברים שווים שאין ביניהם וו החיבור או מילת קישור) על ידי פסיק ורווח (,) ובין שמות בעלי תפקידים שונים על ידי רווח נקודה ופסיק, רווח (;). בסוף משפט האחריות, על כל חלקיה, תבוא נקודה.

הכנסת כלה / ש"י עגנון.
המכונית : שמוש ואחזקה / א' וייסברג, ב' זוסמן.
דיני מסים : מסי הכנסה, עזבון ושבח / א' ויתקון ; בהשתתפות יעקב נאמן.
כנפי איקארוס / ארנולד שרמן ; מאנגלית - א' כרמי.

מעתיקים את משפט האחריות כפי שהוא מופיע בהתגלמות כולל מילות חיבור ומילים המסבירות את תפקידו של האדם (או המשפחה או התאגיד) בהתגלמות.

בשער :

Strategic Management
An Integrated Approach
Charles W. L. Hill
University of Washington
Gareth R. Jones
Texas A&M University

רכיבי כותר ומשפט האחריות :

Strategic management: an integrated approach / Charles W.L. Hill, University of Washington, Gareth R. Jones, Texas A&M University.

אפשרות השמטה : אפשר לקצר משפט אחריות, בתנאי שאין איבוד של מידע חיוני. במקרה כזה אין להשתמש בסימני השמטה (...). לדוגמה :

Strategic management: an integrated approach / Charles W.L. Hill, Gareth R. Jones.

בשער : חיברו האדם הגדול בענקים חד מן קמאי רבינו דוד ברבי יוסף אבודרהם זלה"ה

קיצור אפשרי ברכיב משפט האחריות : חיברו רבינו דוד ברבי יוסף אבודרהם

אם אין משפט אחריות בהתגלמות, לא ממציאים אותו. השערות מבוססות נרשמות בהערה.

שמות של אנשים בעלי תפקידי משנה (מתרגמים, ציירים וכד'), אשר אינם מופיעים בשער, בדפי המקדם או בקולופון, לא יצוינו כלל, אלא אם הם בעלי חשיבות מיוחדת. במקרה כזה יש לצייןם בהערה.

אם משפט האחריות נכלל בכותר עצמו (ראה כלל מס' 7.5) או שהוא חלק בלתי נפרד מהמשך הכותר אין צורך לחזור עליו במשפט אחריות.

The letters of Arthur Henry Hallam / edited by Jack Kolb.

אם לא מוזכרים אנשים אחרים לא יהיה משפט אחריות כלל.

כל סיפורי ש"י עגנון.

ולא

כל סיפורי ש"י עגנון / ש"י עגנון.

The adolescent diaries of Karen Horney.

Not:

The adolescent diaries of Karen Horney / Karen Horney.

ריבוי מחברים ותורמים: יש להעתיק את משפט האחריות כפי שמופיע בהתגלמות, כולל כל המחברים והתורמים כפי שמופיע בשער.

אפשרות השמטה: אם יש מספר אנשים בעלי אותו תפקיד, נדרש להעתיק לרכיב משפט האחריות את הראשון. אפשר להשמיט את שאר בעלי התפקידים (כולם או חלקם, לפי שיקול דעתו של המקטלג), תוך כדי ציון ההשמטה. מומלץ לרשום לפחות את שלושת הראשונים בעלי אותו תפקיד.

בשער:

מאת

טובה בנסקי יהודה דון תקוה לקר-דרויש ארנסט קראוס

ברכיב משפט האחריות: מאת טובה בנסקי [ושלושה אחרים]

או

ברכיב משפט האחריות: מאת טובה בנסקי, יהודה דון [ו-2 אחרים]

(השמטות אלו אינן מצמצמות את האפשרות למתן נקודות גישה לכל אחד מהמחברים.)

בעדשה של צלמים עולים / אזוב ראובן [וחמישה אחרים]

תוספת לרכיב משפט האחריות

אפשר להוסיף למשפט האחריות מילת קישור או ביטוי בשפת שער ההתגלמות על מנת למנוע אי בהירות. תוספת זאת תבוא בסוגריים מרובעים. לדוגמה:

Kaleidoscope : readings in education / [compiled by] Kevin Ryan, James M. Cooper.

אין מוסיפים את המילה "מאת" או את תרגומיה בשפות אחרות (by, de, von וכד') לפני שם המחבר אם איננה מופיעה בשער, אלא אם התוספת נחוצה למנוע אי-בהירות. במקרה זה התוספת תופיע בסוגריים מרובעים, כפי שהודגם לעיל.

אין מוסיפים מילת חיבור ("ו" "and" וכד') בין מספר מחברים שווים או בין בעלי תפקידים אחרים שווים באותו תפקיד, אם היא אינה קיימת בהתגלמות. אם יש כמה מחברים ואין מילה או סימן חיבור ביניהם (וו או פסיק) מפרידים ביניהם על ידי פסיק ורווח. דוגמה:

שיעור גאוגרפיה : מבחר שירים / כריס אבאני ; עורכים : ערן צלגוב, נוגה שבח ; מאנגלית : אילן בר-דוד, יעל דקל, יעל חזן-לוי, אפרת ירדאי, ערם צלגוב, נוגה שבח.

7.7 מהדורה (רכיב ליבה)

ההגדרה של מהדורה היא "כל העותקים של ספר, חוברת, גיליון יחיד, וכו', אשר הודפסו מאותה התמונה הטיפוגרפית ואשר יצאו לאור על ידי אותה הישות, באותה המתכונת, בבת אחת או במרווחי זמן וללא שינוי. מהדורה עשויה להשתרע על פני כמה הדפסות שבהן הטקסט וחומרים אחרים אשר מלווים את הטקסט אינם משתנים באופן משמעותי".⁹

מידע לגבי מהדורה המופיע בהתגלמות (היינו, משפט המהדורה) מזהה את המהדורה שההתגלמות משתייכת אליה. לעיתים, משפט המהדורה המופיע כולל גם ציון של הרוויזיה-בעלת-שם של אותה המהדורה.

רישום ציון המהדורה וציון הרוויזיה שלה (אם קיים) הינם רכיבי ליבה.

אם מופיע ציון מהדורה בהתגלמות ("מהדורה שניה", "מהדורה מורחבת" ואפילו "מהדורה ראשונה") יש לרשום אותו ברכיב משפט המהדורה¹⁰. משפט המהדורה יכול לכלול גם את שמות האנשים הקשורים למהדורה הזאת (אך לא ליצירה בכללותה).

משפט המהדורה יועתק מההתגלמות כלשונו. משפט המהדורה מסתיים בנקודה, אלא אם כבר קיימת נקודה במקור.

דוגמאות :

מהדורה שניה.

⁹ מתוך : Reitz, J.M. (2004-2014) Online Dictionary for Library and Information Science. Retrieved from: http://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_e.aspx.

¹⁰ לצערנו קיים חוסר אחידות בין המוליים בנוגע לשימוש במילים "מהדורה", "הוצאה" ו"הדפסה". במיוחד בישראל, נפוץ השימוש ב"מהדורה חדשה" או ב"מהדורה מחדשת", כאשר הפרסום אינו אלא הדפסה חדשה. בכל מקרה של ספק, כאשר ציון "מהדורה" מופיע בפרסום, יש לרשום אותו במשפט המהדורה.

מהדורה חדשה.
מהדורה כ"ג. [הקיצור כ"ג מופיע במקור]
מהדורה ג', רוויזיה שניה.

First edition.
American edition.
First English language edition.
23rd ed.
New & rev. ed.
Second edition, 1998 revision.

יש לרשום את ציון המהדורה גם אם הוא בשפה שונה משפת ההתגלמות (למשל : ציון מהדורה באנגלית בספר עברי). בביטויים שתורגמו יש להיזהר מלהתייחס למשפט המהדורה של התרגום. למשל, ביטוי שתורגם לעברית, ברכיב המהדורה תופיעה מהדורת הביטוי בעברית כפי שהיא מופיעה בהתגלמות העומדת לקיטלוג. ניתן לציין בהערה את מהדורת הביטוי שממנו תורגם.

אם ציון המהדורה מורכב מאות אחת, ממילה אחת או מכמה מילים, ללא מילה מלווה, ניתן להוסיף את המילה המתאימה לצורך הבהרה :

[מהדורה] שלישית

אם ציון המהדורה הוא חלק בלתי-נפרד מהכותר העיקרי או מהמשך הכותר, יש להעתיק את המידע על המהדורה כחלק של הרכיב בו הוא מופיע. אין לרשום אותו שנית במשפט המהדורה.

ברכיב הכותר : מאמץ כח : מהדורה ביקורתית מבוססת על כתב יד מוסקבה גינצבורג (הספריה הרוסית הלאומית) 113 / יצחק בן קלונימוס בן יהוד

כמו לכותר, גם למשפט מהדורה יכול להיות מקביל בשפה אחרת, והוא ירשם ברכיב המהדורה לאחר סימן שווה (=). לדוגמה :

Canadian ed. = Éd. canadienne

לעיתים, התגלמות מופיעה עם מספר משפטי מהדורה במקביל. בדוגמה לעיל, ניתן לרשום את שני משפטי המהדורה בשני רכיבים נפרדים. לדוגמה :

Canadian edition.
3rd edition.

רכיב מהדורה להתגלמות רבת-חלקים

אם ההתגלמות מורכבת ממספר כרכים או חלקים, וקיימים משפטי מהדורה המתייחסים להתגלמות השלימה וגם לחלקיה, יש לרשום את ברכיב המהדורה את משפט המהדורה המתייחס להתגלמות השלימה. במקרים כאלה, נהוג לבחור במשפט המהדורה הראשון או המוקדם ביותר לרשום ברכיב המהדורה.

אם קיימים משפטי מהדורה נוספים בכרכים או בחלקים של ההתגלמות והם שונים ממשפט המהדורה של ההתגלמות השלימה, ניתן לצייןם בהערה במידה והם נחשבים לחשובים לזיהוי או לגישה. לדוגמה:

ברכיב המהדורה: מהדורה שלישית
בהערה: בכרך ג: מהדורה חמישית

משפט אחריות למהדורה

אחרי ציון המהדורה יכול להופיע ציון האנשים הקשורים אליה. משפט אחריות המתייחס למשפט מהדורה יופרד על ידי רווח, לוכסן ורווח (/). יש להעתיק את שמות האנשים בהתאם לכללי משפט האחריות (ראה לעיל).

מהדורה חדשה / בעריכת ברוך לשם

7.8 נתוני הפקה, הוצאה לאור, הפצה, ייצור, וזכויות יוצרים

הגדרות:

הפקה – משפט הפקה מציין את מקום או מקומות ההפקה, את המפיקים, ואת תאריכי ההפקה של ההתגלמות שלא פורסמה (למשל: כתבי-יד, ציור אוריגינאלי וכיו"ב). תאריך ההפקה הינו רכיב ליבה בכל משאב שלא פורסם (כולל תזות מודפסות¹¹). הרכיבים האחרים השייכים להפקה הינם אופציונאליים. לרשום נתוני הפרסום של סרט, ודיאו וכד', יש להשתמש ברכיב הוצאה לאור ולא ברכיב הפקה.

הוצאה לאור – משפט הוצאה לאור מציין את מקום או מקומות ההוצאה לאור, את המולייים ואת תאריכי ההוצאה לאור. שלושת הרכיבים האלו הינם רכיבי ליבה להתגלמות שפורסמה. כמינימום, יש לרשום רק את מקום ההוצאה הראשון, שם המו"ל הראשון. אם יש מספר תאריכים, יש לרשום את התאריך על פי הלוח המועדף על ידי הסוכנות המקטלגת. המקטלג רשאי לרשום את פרטי יתר המו"לים והמקומות, אם לדעתו מידע זה חשוב לזיהוי ההתגלמות. ראו בהמשך את הכללים למקרים שבהם נתונים אלו אינם מופיעים בתוך ההתגלמות.

הפצה – משפט הפצה מציין את מקום או מקומות המשוויכים להפצה, את שמות המפיצים ואת תאריכי ההפצה של התגלמות. ניתן לרשום את נתוני הפצה לכל התגלמות שפורסמה.

¹¹ משאב אלקטרוני הנגיש מרחוק נחשב למשאב שפורסם, כגון תזה או דיסרטציה אלקטרונית. לדיסרטציה בדפוס, ראו בהמשך כלל 7.11.

ייצור - משפט ייצור מציין את מקום / מקומות הייצור, את המייצרים ואת תאריכי הייצור של התגלמות. ניתן לרשום את נתוני הייצור לכל התגלמות שפורסמה.

סיכום: יש לרשום את רכיבי הוצאה לאור של התגלמות שפורסמה (רכיב ליבה). ניתן להוסיף מידע לגבי ההפצה והייצור של התגלמות ברכיבי הפצה וייצור, במידה שמידע זה נחשב לשימושי.

הכללים שלהלן מתייחסים בעיקר לנתוני ההוצאה לאור, שהוא המקרה השכיח ביותר. במידת הצורך יש לפנות להנחיות ה-RDA המלאות.

נתוני הוצאה לאור (וכן הפקה, הפצה וייצור) מורכבים מ:

- מקום - מקום ההוצאה, מקום ההפקה, מקום ההפצה או מקום הייצור
- סוכנים הקשורים להתגלמות - שם המו"ל, שם המפיק, שם המפיץ או שם הייצורן
- תאריך - תאריך ההוצאה לאור או שנת ההפקה, שנת ההפצה או שנת הייצור

נתונים אלה יועתקו מהתגלמות. נתונים חסרים שנלקחים ממקור שמחוץ להתגלמות יירשמו בסוגריים מרובעים.

הפיסוק בין הרכיבים יהיה כדלקמן:

- 1) אחרי רכיב המקום יבוא רווח, נקודותיים ורווח (:).
- 2) אחרי רכיב שם הסוכן יבוא פסיק ורווח (,).
- 3) אחרי רכיב התאריך תבוא נקודה. אם התאריך מוקף בסוגריים מרובעים או מדובר בתאריך פתוח (למשל במקרה של התגלמות רבת-כרכים שטרם הסתיימה הוצאתה), לא תבוא נקודה לאחר רכיב התאריך.
- 4) מידע ידוע, שנלקח ממקור מחוץ להתגלמות, ירשם בתוך סוגריים מרובעים.

מקום : מו"ל, שנה.
[מקום] : [מו"ל], [שנה]
[מקום] : מו"ל, [שנה]
מקום : מו"ל, שנה-

אם יש יותר ממקום אחד או יותר ממו"ל אחד, נדרש לרשום את המקום הראשון בלבד. אם הוחלט לרשום את כל שמות המקומות ושמות המו"לים, יש להעתיקם על פי סדר הופעתם בהתגלמות.

מקום ; מקום : מו"ל, שנה.
מקום ; מקום ; מקום : מו"ל, שנה
מקום : מו"ל ; מקום : מו"ל, שנה.

אם ההתגלמות הוא שיעתוק (רפרודוקציה) (כגון, פקסימיליה או דפוס-צילום) של מהדורה קודמת, וההתגלמות כוללת מידע על ההוצאה המקורית וגם מידע על ההוצאה לאור של השיעתוק, יש לרשום את נתוני ההוצאה לאור של השיעתוק. נתוני ההוצאה המקורית יבואו בהערה. כלל זה נכון גם לגבי רכיבי ההפקה, ההפצה והייצור של שיעתוק.

בהתגלמות בעברית, אם המידע מופיע בשפה לועזית, יש להעתיקו ללא תרגום וללא תעתיק. אם ברור שבהתגלמות קיימת טעות, יש להעתיקה ולציין את התיקון בהערה.

דוגמה :

מקום ההוצאה לאור בשער : ירושלים (אבל המקום האמיתי היה ברלין)
רכיב מקום ההוצאה לאור : ירושלים
הערה : מקום ההוצאה לאור : ברלין

7.9 מקום

א. **מקום הוצאה לאור (רכיב ליבה)**

מקורות התיאור :

את מקום ההוצאה לאור רושמים על פי המצוי במקורות הבאים (לפי סדר עדיפות הבא) :
א) מן המקור שנבחר לשמש כמקור הקיטלוג ;
ב) ממקור אחר בתוך המשאב עצמו ;
ג) מאחד ממקורות המידע המפורטים בסעיף 7.3

מקום ההוצאה הוא המקום (בדרך כלל העיר) המשויך להוצאה לאור של ההתגלמות. יש להעתיק את מקומות ההוצאה לאור בצורה שבה הם מופיעים במקור המידע, כולל שם המקום (עיר, עיירה, וכו') ואת שמו של איזור השיפוט הגדול יותר (מדינה, המחוז ו / או מדינה) אם אלו קיימים במקור המידע.

Cambridge, England
Cambridge, Massachusettes
New York

נוה שאנן, חיפה

המקטלג גם רשאי להוסיף שם אזור או תחום שיפוט אם למידע זה יש חשיבות לזיהוי או להנגשת הפריט. לדוגמה :

Paris [Texas]
Bethlehem [New Hampshire]
Cambridge [England]

אם יש כמה מקומות הוצאה לאור, נדרש לרשום את הראשון בלבד. אפשר לרשום יותר ממקום אחד, ואז יש להעתיקם בצורה ובסדר הופעתם במקור המידע.

ירושלים ותל-אביב : שוקן, תשע"ב 2013.
בני ברק ; ירושלים : מכון אוצר הפוסקים, תשע"ג.

אם מקום ההוצאה מופיע במשאב ביותר משפה אחת או אות אחת, יש לרשום את המקום שמופיע בשפה או באות של הכותר. אם קריטריון זה אינו חל, יש לרשום את מקום ההוצאה המופיע ראשון.

אם המקום אינו מוזכר בהתגלמות אך הוא ידוע למקטלג ממקור מחוץ להתגלמות, יש לרשום את מקום ההוצאה לאור בסוגריים מרובעים. דוגמאות:

[ירושלים] : בית אבי חי, תשע"ג 2013.
[ישראל] : [מוציא לאור לא ידוע], 2013.

אם קיימת רק השערה לגבי מקום ההוצאה יש להוסיף גם סימן שאלה.
דוגמאות:

[תל-אביב?]
[ארגנטינה?]

מקרה יוצא דופן הינו התגלמות באות העברית (בפרסומים לא-תורניים). הסיכוי שהתגלמות זו יצאה לאור בישראל הוא כמעט מוחלט. בישראל נהוג שבמקרה כזה, בהעדר מקום ספציפי להתגלמות, יש לרשום:

[ישראל]

אם אי אפשר לשער אפילו את ארץ ההוצאה יש לרשום:

[Place of publication not identified]
[מקום ההוצאה לא ידוע]

יש להשתמש באפשרות זאת רק כאשר לא ניתן לקבוע או אפילו לנחש את ארץ ההוצאה. למשל, יש לרשום [ישראל] כאשר ברור לנו שמקום ההוצאה הוא בארץ, ו-[ישראל?] כאשר איננו בטוחים אבל סביר שהמקום הוא בישראל.

תוספות אפשריות: המקטלג רשאי להוסיף כתובת מלאה של המוציא לאור, כפי שהיא מופיעה בהתגלמות, אם יש לה חשיבות לזיהוי או להנגשת הפריט. לדוגמה:

6 Ludgate Hill, London
35 Notting Hill Gate, London, W. 11.

ב. מקום הפקה

רכיב מקום הפקה אינו רכיב ליבה להתגלמויות שלא פורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב מקום ההפקה, על רישומו חלים אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

ג. מקום הפצה

ניתן לרשום את נתוני הפצה לכל התגלמות שפורסמה. אם הוחלט לכלול רכיב מקום ההפצה, על רישומו חלים אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

ד. מקום ייצור

ניתן לרשום את נתוני הייצור לכל התגלמות שפורסמה. אם הוחלט לכלול את רכיב מקום הייצור, על רישומו חל אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

7.10 סוכנים הקשורים להתגלמות

א. שם סוכן המוציא לאור (רכיב ליבה)

המוציא לאור הוא השם של האדם, המשפחה או התאגיד האחראי להוצאה לאור של המשאב. בקיטלוג משאבי דפוס קדומים ניתן להתייחס למדפיסים ומוכרי ספרים כמוציאים לאור.

מקורות התיאור :

- את שם המוציא לאור רושמים על פי המצוי במקורות הבאים (לפי סדר עדיפות):
- (א) מן המקור שנבחר לשמש לשם הכותר ;
- (ב) ממקור אחר בתוך המשאב עצמו ;
- (ג) מאחד ממקורות המידע האחרים המפורטים בסעיף 7.3

יש להעתיק את שמו של המוציא לאור בצורה המלאה שבה הוא מופיע בהתגלמות :

J.J. Wilson Publishing Company

Oxford University Press

Penguin Books

The Macmillan Company

הוצאת קרית ספר בע"מ

הוצאת ספרים "עמיחי" בע"מ

הוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית

הוצאת כתר

מחברות לספרות בשיתוף עם לוי-אפשטיין

יש לרשום מילים או ביטויים המצביעים על תפקיד (מלבד הוצאה לאור) שבוצע על ידי אדם, משפחה, או תאגיד כפי שהם מופיעים במקור המידע. לדוגמה :

אגודת הסופרים העברים - סניף חיפה, על-ידי עקד
המועצה האזורית עמק חפר על ידי גורן
משרד המשפטים על ידי הוצאת הספרים ע"ש י"ל מאגנס
גפן עבור האגודה הישראלית לפסיכיאטריה

Published by Wiley on behalf of the New York Academy of Sciences
University of Arizona for the Boyce Thompson Arboretum

אם יש כמה מוציאים לאור, נדרש לרשום את הראשון בלבד.

ניתן לרשום יותר משם מו"ל אחד, ויש להעתיק את שמות המוציאים לאור בצורה ובסדר
הופעתם בהתגלמות. דוגמאות:

תל-אביב : ידיעות אחרונות ; ספרי חמד, 2013.
[חיפה] : הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה ; תל-אביב : ידיעות אחרונות ; ספרי
חמד, תשע"ב 2012.

מו"ל לא ידוע. אם אין אדם או גוף המופיע בהתגלמות בתפקיד של מוציא לאור, ואי אפשר
לברר את שם המוציא לאור ממקורות חיצוניים, יש לרשום :

[Publisher not identified]
[מוציא לאור לא ידוע]

ב. שם סוכן ההפקה

רכיב שם סוכן ההפקה אינו נדרש להתגלמויות שלא פורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב שם סוכן
ההפקה, על רישומו חל אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

ג. שם סוכן המפיץ

רכיב שם סוכן ההפצה אינו נדרש להתגלמויות שפורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב שם סוכן
המפיץ, על רישומו חל אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

ד. מקום סוכן הייצור

רכיב שם סוכן הייצור אינו נדרש להתגלמויות שפורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב שם סוכן
הייצור, על רישומו חל אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי מקום ההוצאה לאור.

7.11 תאריכים

א. תאריך ההוצאה לאור (רכיב ליבה)

תאריך ההוצאה הוא התאריך שבו ההתגלמות ראתה אור, ואינו זהה תמיד לשנת ההדפסה,
לשנת הייצור או לשנת זכויות היוצרים.

מקורות התיאור:

יש לרשום את שנת ההוצאה לאור על פי הרשום במקורות הבאים (לפי סדר העדיפות הבא):
(א) על פי המקור המשמש לשם הכותר; ;
(ב) ממקור אחר בתוך המשאב עצמו; ;
(ג) מאחד ממקורות המידע האחרים המפורטים בסעיף 7.3.

בקיטלוג של מונוגרפיה רבת כרכים יש לרשום את תאריך ההתחלה של ההוצאה לאור מן הכרך שיצא לאור ראשון ואת תאריך הסיום של ההוצאה מן הכרך האחרון שיצא לאור, או ממקור אחר.

במשאבים משולבים (כגון קלסר לעדכון) יש לרשום את תאריכי ההתחלה ו/או את תאריכי הסיום של ההוצאה לאור מהחזור הראשון ו/או האחרון, או ממקור אחר.

כעיקרון, יש להעתיק את שנת ההוצאה לאור בצורה שבה היא מופיעה במקור המידע:

מאי, 2000

תאריך המופיע בצורה של אותיות רומיות, יש לרשמו בספרות רגילות:

MXXIII : בשער

2013 : ברכיב התאריך

MXXIII [2013] : תוספת אפשרית

השנה המופיעה בשער תירשם תמיד. אם חסרה שנת ההוצאה בשער או מאחורי השער, ואפשר לשער את שנת ההוצאה ממקור אחר בהתגלמות, רצוי לציין את מקור המידע בהערה. לדוגמה:

ברכיב השנה : 1976
הערה : במבוא : 1976.

אם קיימת טעות בשנה המופיעה בשער, יש לרשום אותה אחרי המו"ל, ולציין את השנה הנכונה בהערה.

בהרבה התגלמויות שיוצאים לאור בארץ, מופיע רק "נדפס בישראל" או "הודפס בישראל" בצמוד לתאריך. תאריך זה יירשם כשנת הוצאה לאור ללא סוגריים מרובעים. לדוגמה:

במקור : נדפס בישראל 2016
ברכיב תאריך הוצאה לאור : 2016

אם קיימת מידע נוסף במקור וברור שתאריך זה הינו שנת הדפסה בלבד, אין להתייחס לשנת ההדפסה כתאריך הוצאה לאור מפורש. לדוגמה :

במקור אחד מופיע כל המידע הבא :

Copyright ©2012 by ImageBooks Factory B.V., The Netherlands

Copyright by Schocken Publishing House Ltd., Tel-Aviv

© כל הזכויות שמורות להוצאת שוקן, נתן ילין-מור 24, ת"א

נדפס בסין, הדפסה ראשונה : תשע"ז 10.2016

במקרה כזה, יש לספק תאריך הוצאה לאור התואם לתאריך הייצור, בסוגריים מרובעים, מכיוון שסביר להניח כי תאריך זה הוא זהה לתאריך ההוצאה לאור. עבור ספרים, משמעות הדבר היא שמניחים שהתאריך המופיע במקור הינו התאריך של ההדפסה הראשונה של ההתגלמות. בנוסף יש לרשום תאריך ההדפסה כתאריך הייצור.

ברכיב תאריך הוצאה לאור : [תשע"ז 2016]

ברכיב תאריך ייצור : תשע"ז 2016

אם יש יסוד להניח שתאריך ההדפסה אינו זהה לתאריך ההוצאה לאור, יש לנהוג על פי ההנחיות בהמשך לגבי שנה לא ידועה.

שנה לא ידועה. אם מועד ההוצאה לאור אינו מזוהה במשאב רושמים תאריך או מועד משוער של ההוצאה לאור כדלקמן:

[1975]	שנה ידועה (ממקור חיצוני)
[1975]	שנה מבוססת על שנת זכויות היוצרים
[1975?]	שנה משוערת
[בין 1846 ל-1853?]	טווח משוער של שנים
[לא אחרי 21 באוגוסט, 1492]	תאריך מוקדם או מאוחר ידוע

Actual year known (from outside source):	[2010]
Year based on copyright date:	[2010]
Either one of two consecutive years:	[2009 or 2010]
Probable year:	[2010?]
Probable range of years:	[between 2008 and 2010?]
Earliest and/or latest possible date known:	[not before January 15, 2010]

אם לא ניתן לזהות תאריך משוער של ההוצאה לאור יש לרשום :

[שנת ההוצאה לא ידועה]
[date of publication not identified]

אם מופיעים בהתגלמות מספר תאריכים על פי לוחות שנה שונים, רישום התאריך על פי הלוח המועדף על ידי הסוכנות המקטלגת הינו רכיב ליבה. במקרה של התגלמות שבה מופיע תאריך עברי וגם תאריך לועזי, ראו בהמשך את הכללים הנהוגים בישראל.

שנה עברית. בפרסומים עבריים רבים מופיע תאריך עברי במקום תאריך לועזי (תשכ"ז במקום 1967) ולפעמים מופיעים שניהם.

אם מופיעים שני התאריכים, באותו שער או בשערים נפרדים, (כגון: תאריך עברי בשער העברי ותאריך לועזי בשער הלועזי; שנה עברית בשער ושנה לועזית מאחורי השער), יש לרשום את שניהם בלי שום סימן פיסוק ביניהן.

תשכ"ז 1967

אם מופיע רק התאריך העברי, רושמים אותו במשפט ההוצאה לאור ואפשר להוסיף את השנה הלועזית בסוגריים מרובעים. כיוון שאין "חפיפה" מדויקת בין השנה העברית לבין השנה האזרחית (למשל: כרבע משנת תשע"ג היא בשנת 2012 והשאר בשנת 2013), מקובל בקיטלוג בארץ לחשב את השנה האזרחית לפי הרוב (שנת תשע"ג תהיה 2013 ולא 2012) אלא אם יש בידינו מידע מדויק יותר לגבי התאריך העברי (מרחשוון תשע"ג הוא בודאי 2012).¹²

בספרות תורנית נהוג לפעמים לרשום את שנת ההוצאה במילים. כדי לפענח את השנה יש לחבר את ערכן המספרי של כל האותיות (או אותיות מסומנות) שבמילים אלה. למשל: שנת "כה תברכו את בני ישראל" שהיא שנת תרכ"ח. אם לא מופיעה שנת הוצאה בהתגלמות בצורה מקובלת (עברית או לועזית), יש להעתיק את קטע המשפט המכיל את התאריך ואחריו את התאריך המקובל בסוגריים מרובעים, למשל: תברכו [תרכ"ח]. אם התאריך מסומן ע"י אותיות מסומנות או מודגשות, יש להדגישן ברישומן ברכיב השנה, אם אפשר.

אם השנה העברית מופיעה בהתגלמות עם ציון האלפים, יש להעתיקה כך:

ה'תשס"ה.

אם מונגריה רבת כרכים הופיעה במשך מספר שנים, יש לרשום את התאריכים הכוללים של ההתגלמות כולה, בלי לפרט את תאריכי הכרכים הבודדים.

[פרסום עברי]	תשכ"ז-תשל"ה
[פרסום לועזי]	1958-1962
[פרסום עברי] ¹³	1962-1958
[פרסום לועזי]	1942-[1945]
[פרסום עברי]	תשכ"ח-תש"ל 1970-1967

¹² לעומת זאת, גישת ספריית הקונגרס היא לרשום את שתי השנים בצורה: 2012 or 2013
¹³ על פי ההוראות של האקדמיה ללשון העברית, יש לרשום רצף של מספרים בתוך טקסט עברי מימין לשמאל. ראו: <http://hebrew-academy.huji.ac.il/hahlatot/Punctuation/Pages/P21.aspx>. בקיטלוג ממוחשב יש להקפיד לרשום את המספרים לפי הסדר הלוגי הנכון (המספר הקטן לפני המספר הגדול) גם אם התצוגה תהיה הפוכה (למשל: 1958-1962).

אם הופעת היצירה טרם הסתיימה, יש לרשום את השנה ההתחלתית בלבד עם מקף לאחריה.

תשכ"ב-
1965-

אם ההוצאה לאור של המשאב הפסיקה או נגמרה ורק החלק האחרון זמין, יש לרשום את התאריך של החלק האחרון עם מקף לפניו :

-1997

ב. תאריך ההפקה

תאריך ההפקה הינו **רכיב ליבה להתגלמויות שלא פורסמו**,¹⁴ כגון כתבי-יד. על רישום תאריך ההפקה חלים אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי תאריך ההוצאה לאור.

על פי הנחיות ה-RDA, במקרה של דיסרטיביות מודפסות לתואר שלישי ותזות מודפסות לתואר שני, יש לרשום את השנה שבה הוענק התואר. בישראל נהוג לרשום את התאריכים המופיעים על מקור המידע העיקרי (היינו, השער בעברית והשער בלועזית של הדיסרטציה או תזה), שהם בד"כ התאריכים של אישור העבודה.

ברכיב תאריך ההפקה : תשע"ג 2013.

ג. תאריך ההפצה

רכיב תאריך ההפצה אינו נדרש להתגלמויות שפורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב תאריך ההפצה, על רישומו חלים אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי תאריך ההוצאה לאור.

יש לרשום את שנת ההפצה במידה והיא שונה משנת ההוצאה או אם תאריך ההפצה חשוב לזיהוי ההתגלמות.

ד. תאריך הייצור

רכיב תאריך הייצור אינו נדרש להתגלמויות שפורסמו. אם הוחלט לכלול רכיב תאריך הייצור, על רישומו חלים אותם הכללים שפורטו לעיל לגבי תאריך ההוצאה לאור.

דוגמאות שלמות להוצאה לאור, הפקה, הפצה וייצור :

ברכיבי ההוצאה לאור : תל-אביב : ספריית הפועלים, תשנ"ב 1992.
ברכיבי ההוצאה לאור : ירושלים ; תל-אביב : הוצאת שוקן, 2000.

¹⁴ לרישום נתוני הפרסום של סרט, ודיאו וכד', יש להשתמש ברכיב הוצאה לאור ולא ברכיב הפקה.

Edinburgh : Canongate, 2008. : ברכיבי ההוצאה לאור :
[In source: Edinbrgh, London, New York, Melbourne]

ברכיבי ההפקה :

[France?] : [Producer not identified], [between 1300 and 1399].
[כתב-יד מהמאה ה-14]

ברכיבי ההפקה : תל-אביב : ספר לכל. [שנת ההפקה ושנת ההוצאה זהים]
ברכיבי ההפקה : בני-ברק : סטימצקי, 2000. [שנת ההוצאה לאור - 1997]

ברכיבי הייצור : ירושלים : דפוס העיר העתיקה, תש"ע.

7.12 זכויות יוצרים

תאריך זכויות יוצרים (© - copyright) הוא תאריך הקשור לטענה להגנה על זכויות יוצרים. בהקלטות קול נקרא תאריך זכויות יוצרים phonogram date והוא צוין על ידי הסימן ©. אם שנת זכויות היוצרים אינה מופיעה כשנה לועזית, ניתן להוסיף את השנה הלועזית בסוגריים מרובעים.

© תשע"ו [2016]

מקורות התיאור : מידע על תאריך זכויות היוצרים נרשם מכל מקור.

יש לרשום לפני התאריך את סימן זכויות היוצרים ©. אם לא ניתן לרשום את הסימן יש לרשום את המילים copyright או זכויות יוצרים. דוגמאות :

©2002 (ולא c2002 כפי שהיה מקובל בכללי הקיטלוג עד כה)

Copyright 2009
זכויות יוצרים 2008

אם יש כמה תאריכים המתייחסים לאספקטים או חלקים שונים של המשאב – כגון ספר שמלווה בהקלטת קול – יש לרשום כל תאריך החשוב לזיהוי המשאב (ברכיבים נפרדים).

בהתגלמות (טקסט) : © 2010

על הקלטת הקול המלווה את הטקסט : © 2008

ברכיב תאריך זכויות יוצרים : ©2010

ברכיב תאריך זכויות יוצרים נוסף : ©2008

אם יש בהתגלמות גם תאריך הוצאה לאור וגם תאריך זכויות יוצרים והם זהים, אין צורך לרשום את תאריך זכויות היוצרים. אם התאריכים שונים יש לרשום את שניהם.

אם להתגלמות יש תאריך זכויות יוצרים בלבד וסביר להניח שהוא זהה לתאריך הוצאה לאור, **מומלץ** לרשום אותו גם ברכיב הוצאה לאור בסוגריים מרובעים (ללא סימן שאלה) בנוסף לרישומו ברכיב זכויות היוצרים (בלי סוגריים מרובעים).

לעיתים יופיעו בהתגלמות אחת כמה תאריכי זכויות יוצרים המתייחסים לאספקט או חלק אחד של ההתגלמות - כגון פירוט תולדות הפרסום אשר מציין מספר שנות זכות יוצרים שונות. במקרה כזה יש לרשום רק את התאריך המאוחר ביותר. *מנוספת*, אפשר לציין את יתר התאריכים בהערה.

7.13 תאורת (תיאור פיסי)

מטרת התיאור הפיסי היא לתת לקורא מידע טכני על המשאב: האם הוא חוברת או ספר עב-כרס? האם דרוש ציוד מיוחד לשימוש בו (מחשב עם תוכנה מסוימת, מכשיר וידיאו הפועל לפי תקן מסויים וכד'?) כמו כן המידע הפיסי מאפשר זיהוי והפרדה בין התגלמויות שונות של אותו משאב (למשל: שני ספרים דומים אך עם מספר עמודים שונה).

במקרה של קיטלוג דברי דפוס (ספרים, דפים וכד'), יצוינו הפרטים המיוחדים לתיאור הפריט:

- היקפה של ההתגלמות (כגון: מספר העמודים בחוברת מודפסת בודדת, מספר הכרכים של מונוגרפיה רבת-כרכים)
- קיום חומר איורי בתוכה בתוך ההתגלמות
- אפיונים נוספים (כגון: ממדי ההתגלמות)

הכללים ברכיבים הללו יפורטו בהמשך סעיף זה.

א. סוג המדיה, המנשא והתוכן

החל משנת 1988 רשומת הקיטלוג כללה ציון כללי של סוג החומר הכלול בפריט (GMD - General Material Designation). מידע זה, בצורה של מונח אשר הגדיר את תכני הפריט ו/או את צורתו, הופיע מיד לאחר הכותר, כך שכבר בעיון בכותר יכול היה הקורא להבחין בין פריטים עם כותרים זהים אך בעלי אופי שונה. לדוגמה: *חלף עם הרוח* [טקסט] לעומת *חלף עם הרוח* [סרט], *חלף עם הרוח* [הקלטת קול] או *חלף עם הרוח* [הקלטת וידיאו].

כבר מתחילתה, ערבבה רשימת המונחים של ה-GMD בין מונחים שתיארו את אופי התוכן (כגון המונח תווים) לבין מונחים שתיארו את המדיה שבאמצעותה מועבר התוכן (כגון הקלטת וידיאו או זיעור). עם התפתחותם של סוגי מדיה חדישים, רשימת המונחים לא הספיקה להרבה ספריות והן הוסיפו מונחים רבים על דעת עצמן, דבר אשר גרם לחוסר אחידות במינוח בין הספריות. רוב הספריות בעולם גם ויתרו על השימוש בתוספת [טקסט] והוסיפו ציון GMD רק לסוגים אחרים של חומרים.

כיוון שחשוב מאד להציג מידע זה למשתמש על מנת שיוכל להבחין בין משאבים שונים, ובמטרה להסדיר את המונחים הרבים של התיאור הכללי של חומר המשאב, הוחלט להוסיף

שלושה רכיבים חדשים לרשומת הקיטלוג אשר יתנו ביטוי לאספקטים השונים של אופי המשאב. שלושת הרכיבים הם :

- סוג המדיה (media type)
- סוג המְנָשָׂא (carrier type) (רכיב ליבה)
- סוג התוכן (content type)

רישום כל הרכיבים האלה מומלץ לכל רשומת קיטלוג הנעשית לפי הנחיות RDA (המיינומום הנדרש הוא רישום סוג המנשא). להלן רשימות המונחים, המתייחסים לכל סוגי המשאבים – ספרי ולא-ספרי.

שלושת הרכיבים האלה מיועדים לסייע בעיקר לאחזור ולתצוגה של מידע במערכות ממוחשבות ולא להצגה ישירה לקוראים. לכן הם יירשמו תמיד באנגלית, ולפי רשימות רשמיות אשר מפורטות להלן¹⁵.

רכיב סוג המדיה (Media type)

ציון סוג המדיה, שאליה משתייכת ההתגלמות, משקף באופן כללי את האמצעי הנדרש לצפייה, להאזנה או להפעלה של תכני המשאב. בקביעת סוג המדיה, יש להסתמך על עדות מההתגלמות עצמה, מאריזתה או מחומר הנלווה לה. כמו כן, ניתן להסתמך גם על עדות ממקורות חיצוניים.

אפשר לרשום יותר מרכיב סוג מדיה אחד. יש לבחור את סוג (או סוגי) המדיה מתוך הרשימה, שלהלן :

אודיו - מדיום לאחסון קול מוקלט (אנלוגי או דיגיטאלי), המיועד לשימוש עם מתקן להשמעת קול, כגון : נגן תקליטים, נגן תקליטורים, נגן קלטות, נגן MP3 וכד'. audio	
מחשב - מדיום לאחסון קבצים אלקטרוניים, המיועד לשימוש עם מחשב. כולל מדיה בגישה מרחוק, באמצעות שרתי קבצים וגם מדיה בגישה ישירה, כגון סרטים מגנטיים למחשב ודיסקים למחשב. computer	
זיעור – מדיום לאחסון תמונות מוקטנות, שאינן ניתנות לקריאה על ידי עין אנושית, ומיועד לשימוש עם מתקן כגון מְקֶרָאָה. כולל מדיה מיקרוגרפי שקופים או אטומים. microform	
מיקרוסקופי - מדיום לאחסון אובייקטים זעירים, המיועד לשימוש עם מתקן כגון מיקרוסקופ לגילוי האובייקט ופרטיו לעין אנושית. microscopic	
מוקרן - מדיום לאחסון תמונות או סרטים, המיועד לשימוש עם מכשיר הקרנה. כולל מדיה המיועדים להקרנת תמונות דו-ממדיות ותלת-ממדיות. projected	

¹⁵ הרשימות המובאות כאן הן הרשימות הרשמיות המלאות. ברור שחלק מהפרטים שבהן אינם רלוונטיים לכל הספריות.

stereographic	סְטֵרֵאוגְרָפִי - מדיום לאחסון זוגות של תמונות, המיועד לשימוש עם מתקן צפייה תלת-מימדי כגון סְטֵרֵאוגְרָף או סְטֵרֵאוסְקופ
video	וִידֵאוֹ - מדיום לאחסון תמונות או סרטים (אנלוגיים או דיגיטליים), המיועד לשימוש עם מכשיר צפייה כגון נגן סרט וידאו או נגן תקליטור וידאו..
unmediated	בלתי-אמצעי - מדיום לאחסון תוכן הנתפס ישירות באמצעות אחד מהחושים האנושיים, ללא סיוע מתקן מתווך. כולל מדיה ויזואליים ו / או למישוש, אשר הופקו באמצעות תהליכים כגון הדפסה, חריטה, ליתוגרפיה, וכו', בלטות, טקסטורות, וכו', או באמצעות כתב יד, רישום, ציור, וכו'. כלולה גם מדיה המשמשת להעברת צורות תלת-ממדיות כגון פסלים, מודלים וכו'.

אם אף לא אחד מהמונחים האלה מתאים, יש לרשום **other (אחר)**

אם לא ניתן לברר את סוג המדיה המתאים, יש לרשום **unspecified (לא מוגדר)**

אפשרות אחרת:

אם ההתגלמות המתוארת מורכבת מיותר מסוג מדיה אחד, יש לרשום רק:

1) סוג המדיה המתאים לחלקו הדומיננטי של ההתגלמות (אם קיים חלק דומיננטי)

או

2) סוגי המדיה המתאימים לחלקים המשמעותיים ביותר של ההתגלמות (כולל החלק הדומיננטי, אם קיים).

יש להשתמש באחד או יותר מסוגי המדיה מהרשימה לעיל.

רכיב סוג המנשא (Carrier type) (רכיב ליבה)

ציון סוג המנשא, שאליו משתייכת ההתגלמות, משקף באופן כללי את התְסָדִיר (הפורמט) של מדיית האחסון, את אריזת המנשא ואת סוג המתקן המתווך הנדרש לצפייה, להאזנה או להפעלה של תכני ההתגלמות. בקביעת סוג המדיה, יש להסתמך על עדות מההתגלמות עצמה, מאריזתה או מהחומר הנלווה לה. כמו כן, ניתן להסתמך גם על עדות ממקורות חיצוניים.

ניתן לרשום יותר מרכיב סוג המנשא אחד. יש לבחור את סוג (או סוגי) המנשא הספציפי מתוך הרשימה (טור 3 בלבד), כדלקמן:

אנגלית	עברית (להבנה, לא לשימוש!)	
audio cartridge	מחסנית אודיו	מנשאי אודיו - Audio carriers
audio cylinder	גליל אודיו	
audio disc	תקליטור אודיו	

audio roll	מגילת אודיו	
audiocassette	קלטת אודיו	
audiotape reel	סליל אודיו	
sound-track reel	סליל פסקול	
computer card	כרטיס מגנטי	Computer carriers - מנשאי מחשב
computer chip cartridge	מחסנית שבב מחשב	
computer disc	תקליטור מחשב	
computer disc cartridge	מחסנית תקליטור מחשב	
computer tape cartridge	מחסנית סרט מחשב	
computer tape cassette	קלטת סרט מחשב	
computer tape reel	סליל סרט מחשב	
online resource	משאב מקוון	
aperture card	כרטיס אשנב	Microform carriers - מנשאי זיעור
microfiche	דף זיעור	
microfiche cassette	קלטת דף זיעור	
microfilm cartridge	מחסנית דף זיעור	
microfilm cassette	מחסנית סרט זיעור	
microfilm reel	סליל סרט זיעור	
microfilm roll	מגילת סרט זיעור	
microfilm slip	קטע של סרט זיעור	
microopaque	כרטיס זיעור	
microscope slide	שקופית למיקרוסקופ	מנשאים למדיה מיקרוסקופי - Microscopic carriers
film cartridge	מחסנית סרט	מנשאים לתמונה מוקרנת - Projected image carriers
film cassette	קלטת סרט	
film reel	סליל סרט	
film roll	מגילת סרט	
film slip	קטע של סרט	
filmstrip	סרטון	
filmstrip cartridge	מחסנית סרטון	
overhead transparency	שקף	
slide	שקופית	
stereograph card	כרטיס סטראוגרף	מנשאים למדיה סטראוגרפי - Stereographic carriers
stereograph disc	תקליטור סטראוגרף	
card	כרטיס	מנשאים למדיה בלתי-אמצעי - Unmediated carriers
flipchart	דפדפת הצגה	
object	אובייקט	

roll	מגילה	
sheet	יריעה	
volume	כרך	
video cartridge	מחסנית וידאו	Video carriers - מנשאי וידאו
videocassette	קלטת וידאו	
videodisc	תקליטור וידאו	
videotape reel	סליל וידאו	

אם אף לא אחד מהמונחים האלו מתאים להתגלמות, יש לרשום **other**.

אם לא ניתן לברר את סוג המדיה המתאים להתגלמות, יש לרשום **unspecified**.

אפשרות אחרת:

אם ההתגלמות המתוארת מורכבת מיותר מסוג מנשא אחד, יש לרשום רק:

(א) סוג המנשא המתאים לחלקו הדומיננטי של ההתגלמות (אם קיים חלק דומיננטי)

או

(ב) סוגי המנשא המתאימים לחלקים המשמעותיים ביותר של ההתגלמות (כולל החלק הדומיננטי, אם קיים).

יש להשתמש באחד או יותר מסוגי המנשא מהרשימה לעיל.

רכיב סוג התוכן (Content type)

ציון סוג התוכן, אליו משתייך הביטוי, משקף באופן כללי את צורת אמצעי התקשורת שבו התוכן מקבל את ביטויו ואת החוש האנושי שבעזרתו נתפס התוכן. לתוכן המתבטא בצורת תמונה או תמונות, ציון סוג התוכן משקף גם את הממדים שבהם נתפס התוכן ואם קיים אספקט של תנועת התמונות. בקביעת סוג המדיה של המשאב, ניתן להסתמך על עדות מכל מקור.

ניתן לרשום יותר מרכיב אחד של סוג התוכן. יש לבחור את סוג (או סוגי) התוכן המיוחד מתוך הרשימה שלהלן:

קבוצת נתונים קרטוגרפיים - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטויו באמצעות קבוצת נתונים דיגיטליים, ומיועד לעיבוד על ידי מחשב.	cartographic dataset
תמונה קרטוגרפית - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטויו באמצעות קווים, צורות, גיוון צבעים וכד', ומיועד לצפייה כתמונה (או תמונות) דו-ממדית. כולל מפות, תצפיות, אטלסים, תמונת חישת רחוק, וכו'.	cartographic image
תמונת-נוע קרטוגרפית - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטויו באמצעות תמונות נעות, דו-ממדיות. כולל תמונות לוויין של כדור הארץ או של גופים	cartographic moving image

שמימיים אחרים בתנועה.	
תמונה קרטוגרפית מישושית - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטוי באמצעות קווים, צורות וכד', ומיועד למישוש כתמונה (או תמונות) דו-ממדית.	cartographic tactile image
צורה קרטוגרפית מישושית תלת-ממדית - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטוי באמצעות צורה או צורות וכד', ומיועד לתפיסה על ידי מישוש כצורה תלת-ממדית.	cartographic tactile three-dimensional form
צורה קרטוגרפית תלת-ממדית - תוכן קרטוגרפי אשר קיבל את ביטוי באמצעות צורה או צורות וכד', ומיועד לצפייה כאובייקט תלת-ממדי. כולל גלובוס, מודל תבליטי וכד'.	cartographic three-dimensional form
קבוצת נתונים למחשב - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות קבוצת נתונים דיגיטליים המיועדת לעיבוד על ידי מחשב. כולל נתונים ספרתיים, נתונים סביבתיים וכיוצ"ב המשמשים יישומים לחישוב ממוצעים, מתאמים וכו', אך כדי להפיק מודלים, וכו'. בדרך כלל נתונים אלו אינם מוצגים בצורתם הגולמית.	computer dataset
תוכנת מחשב - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות הוראות מקודדות דיגיטליות, המיועדות לעיבוד וביצוע על ידי מחשב. כולל תוכנות הפעלה, תוכנות יישומיות וכו'.	computer program
תווי תנועה - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות תווים המייצגים תנועה, המיועדים לצפייה. כולל כל סוגי תווי התנועה, למעט אלה המיועדים לתפיסה על ידי מישוש.	notated movement
תווי מוסיקה - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות תווי מוסיקה, המיועדים לצפייה. כולל כל סוגי תווי המוסיקה, למעט אלו המיועדים לתפיסה על ידי מישוש.	notated music
ביצוע מוסיקלי - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות מוסיקה מושמעת. כולל הקלטות של ביצועים מוסיקליים, מוסיקה שנוצרה באמצעות מחשב, וכיוצ"ב.	performed music
קולות - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות קולות הניתנות לשמיעה, למעט שפה ומוסיקה. כולל קולות טבעיים, קולות שהופקו בצורה מלאכותית וכיוצ"ב.	sounds
מילה מדוברת - תוכן שקיבל את ביטוי באמצעות שפה שניתנת לשמיעה. כולל קריאות מוקלטות, דקלומים, נאומים, ראיונות, היסטוריה אורלית, וכו', דיבור שנוצר באמצעות מחשב וכיוצ"ב.	spoken word
תמונה - תוכן אשר קיבל את ביטוי באמצעות קווים, צורות, גיוון צבעים וכד', ומיועד לצפייה כתמונה (או תמונות) דו-ממדית. כולל רישומים, ציורים, דיאגרמות, תצלומים וכו'.	still image
תמונה מישושית - תוכן אשר קיבל את ביטוי באמצעות קווים, צורות וכד', ומיועד לתפיסה על ידי מישוש כתמונה דו-ממדית.	tactile image
תווי תנועה מישושיים - תוכן שקבל את ביטוי באמצעות תווים המייצגים	tactile notated movement

תנועה, המיועדים לתפיסה על ידי מישוש.	
תווי מוסיקה מישושיים - תוכן שקיבל את ביטויו באמצעות תווי מוסיקה, המיועדים לתפיסה על ידי מישוש. כולל תווי מוסיקה בברייל וצורות אחרות של תווי מוסיקה למישוש.	tactile notated music
טקסט מישושי - תוכן שקיבל את ביטויו באמצעות סימנים המייצגים שפה ומיועדים לתפיסה על ידי מישוש. כולל טקסט בברייל וצורות אחרות של סימני שפה למישוש.	tactile text
צורה תלת-ממדית מישושית - תוכן אשר קיבל את ביטויו באמצעות צורה או צורות ומיועדות לתפיסה על ידי מישוש כצורה תלת-ממדית.	tactile three-dimensional form
טקסט - תוכן שקיבל את ביטויו באמצעות סימנים המייצגים שפה ומיועדים לצפייה. כולל כל סוגי הסימנים המייצגים שפה, למעט אלו המיועדים לתפיסה על ידי מישוש.	text
צורה תלת-ממדית - תוכן אשר קיבל את ביטויו באמצעות צורה או צורות המיועדות לצפייה תלת-ממדית. כולל פסלים, דגמים, אובייקטים ודגימות טבעיים, הולוקרמות וכיוצ"ב.	three-dimensional form
תמונת-נוע תלת-ממדית - תוכן אשר קיבל את ביטויו באמצעות תמונות נעות המיועדות לצפייה בתלת-ממד. כולל סרטים בתלת-ממד (בפעולה חיה ו/או בהנפשה), משחקי וידאו בתלת-ממד וכיוצ"ב. כל אלו בליווי קול או בלי קול.	three-dimensional moving image
תמונת-נוע דו-ממדית - תוכן אשר קיבל את ביטויו באמצעות תמונות נעות, המיועדות לצפייה בדו-ממד. כולל סרטים (בפעולה חיה ו/או בהנפשה), הקלטות וידאו של ביצועים, הצגות אירועים וכו', משחקי וידאו וכיוצ"ב, למעט אלו בתלת-ממד. כל אלו בליווי קול או בלי קול.	two-dimensional moving image

אם אף לא אחד מן המונחים האלה מתאים למשאב, יש לרשום **other**.

אם לא ניתן לברר את סוג המדיה המתאים למשאב, יש לרשום **unspecified**.

אפשרות אחרת:

אם המשאב המתואר מורכב מיותר מסוג מנשא אחד, יש לרשום רק:

1) סוג התוכן המתאים לחלקו הדומיננטי של המשאב (אם קיים חלק דומיננטי)

או

2) סוגי התוכן המתאימים לחלקים המשמעותיים ביותר של המשאב (כולל החלק הדומיננטי, אם קיים).

יש להשתמש באחד או יותר מסוגי התוכן מהרשימה לעיל.

דוגמאות שכיחות לרישום סוג תוכן, סוג מדיה וסוג מנשא:

ספר מודפס (א)

text : סוג התוכן
unmediated : סוג המדיה
volume : סוג המנשא

ספר מודפס (ב) [ספר קומיקס]

text : סוג התוכן
still image : סוג התוכן
unmediated : סוג המדיה
volume : סוג המנשא

הקלטת מוסיקה בתקליטור CD

performed music : סוג התוכן
audio : סוג המדיה
audio disc : סוג המנשא

ספר אלקטרוני

text : סוג התוכן
computer : סוג המדיה
online resource : סוג המנשא

סרט בתקליטור DVD

two-dimensional moving image : סוג התוכן
video : סוג המדיה
videodisc : סוג המנשא

ב. תיאור ספציפי של הפרטים הפיסיים של פרסומים

הסעיפים הבאים דנים בתיאור הפיסי של פרסומים מודפסים (דפים בודדים, חוברות, ספרים וכד'). המרכיבים של התיאור הפיסי לספרים הם:

- סעיף 7.14 - היקף ההתגלמות (מספר עמודים או כרכים)
- סעיף 7.15 - ציון חומר איורי (תמונות וכד')
- סעיף 7.16 - ממדי ההתגלמות
- סעיף 7.17 - ציון חומר נלווה

פיסוק: לפני מרכיב חומר איורי יבואו רווח, נקודתיים ורווח (:). לפני מרכיב ממדי ההתגלמות יבואו רווח, נקודה ופסיק ורווח (;). מרכיב חומר נלווה מוצמד למרכיב ממדים על ידי רווח, סימן החיבור, רווח (+).

99 עמודים : איורים ; 21 ס"מ. + 2 תקליטורים

7.14 היקף ההתגלמות (רכיב ליבה)

אם ההתגלמות המקוטלגת שלימה בכרך אחד, יש לרשום את מספר עמודיו. אם ההתגלמות היא רבת כרכים, יש לרשום את מספר הכרכים.

א. עימוד

תיאור היקף ההתגלמות יתבטא בדרך כלל במונחים הבאים:

1. עמודים (pages)

עמודים הם דפים הממוספרים משני צידיהם (דוגמת רוב הפרסומים המופיעים היום).

242 עמודים
548 pages

2. דפים (leaves)

אם הדפים ממוספרים מצד אחד בלבד, יש לתאר את ההתגלמות במספר הדפים (שיטת מיספור זאת נפוצה מאד בפרסומים תורניים ישנים). ברישום דפים יש להשתמש במילה הלועזית: **leaves**.

45 דפים
115 leaves

3. עמודות (columns)

התגלמויות אשר להן מספר עמודות ממוספרות בכל עמוד (בדרך כלל אנציקלופדיות או מילונים) ואשר אין להם מספור עמודים או דפים, יתוארו לפי מספר העמודות. יש להשתמש במלים עמודות ובלועזית **columns**.

228 עמודות
450 columns

4. מספור משתנה

אם עימוד ההתגלמות כתוב (כולו או בחלקו) באותיות עבריות או במספרים לטיניים, יש להעתיק אותו כפי שהוא מופיע¹⁶.

¹⁶ יש ספריות הנהגות "לתרגם" בקיטלוג העברי ספרות עבריות או לטיניות לספרות רגילות (למשל: 62 עמודים במקום סב עמודים או במקום **LXII** עמודים).

סב עמודים
XV, 152 עמודים
vii, 298 pages

ב. רישום המספור

יש לרשום את העמוד¹⁷ הממוספר האחרון של ההתגלמות. אם להתגלמות יש כמה מדורים הממוספרים בנפרד (למשל עמודים 1-15 ואחריהם עמודים 1-200) יש לרשום את שניהם (או שלושתם) כאשר פסיק ורווח (,) מפרידים ביניהם.

15, 200 עמודים
16 עמודים, 120 דפים, 12 עמודים
xviii, 310, 98, לט עמודים
vii, 258, 19 pages

אם שיטת מספור עמודים משתנה ממדור למדור, אך יש רצף במספור, יש להתייחס למספור בסוף הרצף.

דוגמה: המדור הראשון ממוספר א-לו ואחריו מדור הממוספר 200-38

ברכיב היקף: 200 עמודים.

התגלמות ללא מספור יתואר כדלקמן:

- יש לרשום את המספר המדויק של עמודים, דפים וכו', אם ניתן לבררם בנקל:

93 עמודים לא ממוספרים
110 unnumbered pages

יש לספור מהעמוד המודפס הראשון ועד העמוד המודפס האחרון (כולל דפי מקדם וקולופון). מתעלמים מכל דברי פרסומת בתחילת ההתגלמות ובסופו ומעמודים, דפים וכו' ריקים.

- אם לא ניתן לברר את המספר המדויק, יש לרשום הערכה של מספר העמודים, הדפים וכו':

בערך 200 עמודים
approximately 350 pages

- אם לא ניתן להעריך את מספר העמודים, הדפים וכו', יש לרשום:

¹⁷ המונח "עמוד" בכללים הבאים מתייחס גם למונח "דף" או "עמודה".

1 כרך (עמודים לא ממוספרים)
1 volume (unpaged)

התגלמות עם מספור מסובך, ראו כללים בהמשך פרק זה.

אם ההתגלמות מכילה לוחות (plates)¹⁸ יש לרשום אותם כמדור נפרד בסוף העימוד, גם אם הם פזורים בתוך ההתגלמות. אם אינם ממוספרים יש לצייןם בסוגריים מרובעים.

150 עמודים, 80 דפי לוחות
345 עמודים, 97 עמודי לוחות
279 עמודים, 18 עמודי לוחות לא ממוספרים
540 pages, 100 leaves of plates
779 pages, 24 unnumbered pages of plates

אם בהתגלמות יש תערובת של עמודים ודפים של לוחות, יש להשתמש במינוח של הצורה השולטת:

327 עמודים, 19 עמודי לוחות
[בהתגלמות זו יש 16 עמודי לוחות ועוד 3 דפי לוחות]

אם ההתגלמות מכילה עמודים או דפים עם חומר איורי הממוספרים כחלק מעמודי ההתגלמות או שלא מוספרו אבל נלקחו בחשבון במספור הכללי של הפריט, אין צורך לציין אותם ברישום היקף הפריט.

התגלמות המכילה עמודים (או דפים, עמודות וכו') ממוספרים וגם כאלה ללא מספור, ככלל - יש להתעלם מרצף של דפים לא ממוספרים. יוצא מכלל זה:

• מדורים גדולים ללא מספור (לפחות חמישית מההתגלמות):

19 עמודים, 52 עמודים לא ממוספרים
[קטע גדול לא ממוספר, שאי רישומו היה נותן תמונה מעוותת על היקפה של ההתגלמות]

xi, 8, בערך 300 עמודים, 73 עמודים
[קטע גדול לא ממוספר, היקף מוערך]

• רצף ללא מספור המוזכר בהערה:

ברכיב היקף: 149 עמודים, 2 עמודים לא ממוספרים
בהערה: ביבליוגרפיה: עמודים [150-151].

¹⁸ לוחות (plates) הם עמודים או דפים שעליהם חומר איורי מכל סוג, והם אינם נכללים במספור הרציף של העמודים או הדפים של הפרסום. הם יכולים להיות ממוספרים במספור נפרד משלהם או אינם ממוספרים כלל

לתיקון טעות במספור העמוד האחרון:

428, צריך להיות 482 עמודים

[טעות דפוס כי העמוד שלפני האחרון ממוספר 481]

אם המספור אינו מתחיל מ-1 ואין מספיק עמודים לא ממוספרים בתחילת ההתגלמות כנגד המספרים החסרים, יש לרשום אותו כך:

עמודים 600-428¹⁹
pages 428-600

אם לאותו חלק יש גם מספור משלו, יש לרשום אותו. את המספור החלקי יש לציין בהערה:

ברכיב היקף: 172 עמודים
בהערה: העמודים ממוספרים גם כחלק של משאב גדול יותר: 600-428.

אם הפריט לא הושלם בדפוס יש לרשום את העמוד / הדף, וכו' הממוספר האחרון, ולציין את החסר כדלקמן:

כא, 179 דפים (לא הושלם בדפוס)
xiv, 96 pages (incomplete)

אם ההתגלמות היא בכתב ברייל, יש לציין זאת בהערת שפה:

קידוד ברייל
Braille code

אם ההתגלמות היא באותיות גדולות לכבדי ראייה, ניתן לציין זאת ברכיב תְּסָדִיר **ביבליוגרפי** (Bibliographic format). דוגמאות:

גופן גדול
גופן ענק
giant print
large print

ג. מספור מסובך או בעייתי

¹⁹ על פי ההוראות של האקדמיה ללשון העברית, יש לרשום רצף של מספרים בתוך טקסט עברי מימין לשמאל. ראו: <http://hebrew-academy.huji.ac.il/hahlatot/Punctuation/Pages/P21.aspx>. בקיטלוג ממוחשב יש להקפיד לרשום את המספרים לפי הסדר הלוגי הנכון (המספר הקטן לפני המספר הגדול) גם אם התצוגה תהיה הפוכה (למשל: עמודים 428-600).

1. ריבוי מדורים

אם להתגלמות יש מדורים רבים הממוספרים בנפרד ואין סיבה מיוחדת לפרט את המדורים, ניתן לחבר את המספורים השונים. למשל: התגלמות המכילה חמישה מדורים ממוספרים XV, 228, 354, 51, 127 תתואר כך:

775 עמודים במספורים שונים
775 pages in various pagings

דוגמאות נוספות:

544 עמודות במספורים שונים
177, 232 עמודים, 207 עמודים במספורים שונים

או ניתן לציין התגלמות כזאת כ- 1 כרך בתוספת מספורים שונים:

1 כרך (מספורים שונים)
1 volume (various pagings)

2. דפדפות לעדכון

לפעמים התגלמות מופיעה באריזת דפדפת, על מנת לשלב לתוכה דפי עדכון נוספים או דפים במקום דפים קיימים. התגלמות מעין זו שייכת לקבוצת משאבים משולבים (integrating resources). לדוגמה:

1 כרך (דפדפת)
1 volume (loose-leaf)

3. מספור כפול

התגלמות דו-לשונית רבות מופיעות כאשר הטקסט והתרגום הם בעמודים מקבילים שלהם אותו מספור עמודים (למשל: מהדורות שונות של התנ"ך עם תרגום). יש לרשום את שני המספורים ולהוסיף הערת הסבר:

ברכיב היקף: 215, 215 עמודים
בהערה: מספור כפול, עמוד מול עמוד.

Extent: 15, 210, 210 pages

Note: Opposite pages have duplicate numbering.

בדוגמה השנייה 15 עמודים אינם כפולים: הם מופיעים לפני תחילת העמוד הכפול.

4. מספור דו-כיווני

לעיתים, התגלמויות מעורבות עבריות/לועזיות נושאות מספור לשני הכיוונים, למשל : מהכיוון העברי עימוד 1-250 ומהכיוון הלועזי עימוד 1-150. כאשר העמודים 150 ו-250 סמוכים זה לזה, יש לרשום את המספור ברצף החל מהשער שלפיו נעשה הקיטלוג.

ברכיב היקף : 150, 250 עמודים
בהערה : עברית ואנגלית ; מקוטלג על פי השער העברי.

ברכיב היקף : 5, 280, 9 עמודים
(בספר המספור : 1-5, 1-280, 1-9, כאשר תשעת העמודים האחרונים באנגלית)

5. פריט לא שלם

הרישום בתאורת צריך לתאר פריט שלם של היצירה גם אם הפריט הנמצא בספרייה אינו שלם. יש לחפש תיאור של פריט שלם במקורות ביבליוגרפיים ולציין עובדת אי-שלמותו של העותק הנמצא בספרייה על ידי הערה. אם אי אפשר לברר או לאמוד את ההיקף המלא, יש לרשום את העמוד / הדף, וכו' הממוספר האחרון, ולציין את החסר כדלקמן :

כא, 179 דפים (לא שלם)
xiv, 96 pages (incomplete)

ד. יצירות רבות-כרכים

אם היצירה מופיעה בהתגלמותה בכמה כרכים, יש לרשום את מספר הכרכים ולא את מספר העמודים.

ברכיב היקף : 5 כרכים
Extent: 5 volumes

תוספת אופציונאלית : ניתן להוסיף פירוט של העמודים, הדפים וכו' לכל כרך.

ברכיב היקף : 2 כרכים (xv, 376 ; vii, 407 עמודים)

אם היצירה לא הושלמה ועדיין מצפים לכרכים נוספים, יש לרשום רק את המילה כרכים ללא ציון מספר הכרכים. את עדכון מספר הכרכים שראו אור ניתן לציין בהערה, או רק/וגם ברשומת המלאי (holdings).

אם מספור הכרכים אינו תואם את מספר היחידות הפיסיות הקיימות, יש לרשום רק את מספר הכרכים הפיסיים ולציין את אי-ההתאמה בהערה.

ברכיב היקף : 3 כרכים
בהערה : 6 כרכים ביבליוגרפיים ב-3 כרכים פיסיים.

אם מספור העמודים הוא רציף מדרך לדרך, יש לרשום אותו בסוגריים אחרי מספר הכרכים.

2 כרכים (1523 עמודים)
3 volumes (ix, 2829 pages)

במקרה השני ישנם תשעה עמודי הקדמה בדרך הראשון. אם יש עמודי הקדמה בדרך אחר יש להתעלם מהם.

אם יצירה או ביטוי תוכננה להוצאה לאור בהתגלמות של מספר כרכים אך לא הושלמה, ויש יסוד להניח שלא תושלם (בגלל הזמן הרב שעבר מאז הופעתה, בגלל פטירת המחבר וכד'), יש לרשום את מספר הכרכים הקיימים (או את העימוד, אם הופיע רק כרך אחד) ולהוסיף הערה בנוסח:

לא הופיעו עוד.
No more published.

אם המילה "כרכים" אינה מתאימה לתיאור היצירה בהתגלמותה, יש להשתמש בכל מינוח מתאים אחר. למשל:

ברכיב היקף : 2 קופסאות (50 חוברות)
(חמישים חוברות בשתי קופסאות)

ברכיב היקף : 1 portfolio (10 pamphlets)
(עשר חוברות בתיק אחד)

7.15 תוכן איורי

א. סוגי איורים

אם הביטוי מכיל תוכן איורי מכל סוג שהוא ניתן לציין זאת במידה ומידע זה חשוב לזיהוי המשאב או לבחירתו על ידי הלקוח. המונח הכללי לציין תוכן איורי הוא "איורי" או "איורים" (ובלועזית : illustration/s). טבלאות המכילות רק מילים ו/או מספרים, אינן נחשבות לתוכן איורי. יש להתעלם משערים מאיורים ועיטורים מינוריים.

ציון תוכן איורי יבוא אחרי המספור כאשר רווח, נקודתיים ורווח (:) מפרידים ביניהם.

158 עמודים : איורים
158 pages : illustrations

ניתן לרשום את סוג או את סוגי האיורים, בנוסף למונח "איורים" או במקומו, ולציין אותם לפי סדר אלפביתי. במקרה כזה, המונח "איורים" (ובלועזית, illustrations) מתייחס לתמונות, לרישומים ולציורים. רשימת המונחים הנוספים לתיאור תוכן איורי:

הסבר	אנגלית	עברית
סוג של תוכן איורי המכיל תרשים המייצג את שושלת היוחסין של אדם או משפחה.	genealogical table(s)	אילן(אילנות) יוחסין
סוג של תוכן איורי המכיל תרשים המתאר היבטים כמותיים ואיכותיים יחסיים של קבוצת נתונים.	graph(s)	גרף (גרפים)
סוג של תוכן איורי המכיל יחידה בודדת, כמות קטנה או קטע קטן, אשר משמש כראיה לגבי האופי או האיכות של הקבוצה או האצווה כולה.	sample(s)	דוגמית (דוגמיות)
סוג של תוכן איורי המכיל אזורים מובנים ומתויגים לרישום נתונים מוגדרים על ידי אנשים למטרות ספציפיות, ובדרך כלל מלווה על ידי הנחיות לרישום הנתונים.	form(s)	טופס (טפסים)
סוג של תוכן איורי המכיל ייצוג, בדרך כלל בקנה מידה ובמדיום דו-ממדי, של אזור או של תכונות מסוימות על פני, או ביחס אל, שטח כדור הארץ, גוף שמימי אחר או מקום דמיוני.	map(s)	מפה (מפות)
סוג של תוכן איורי המכיל ייצוג של אדם או קבוצת אנשים או בעלי החיים, אשר נועד ללכוד דיוקן ידוע או משוער, במיוחד של הפנים של היחיד.	portrait(s)	פורטרט (פורטרטים)
סוג של תוכן איורי המכיל העתק מדויק של משאב מקורי, במיוחד של ספרים, מסמכים, הדפסים וציורים, בדרך כלל באותם הממדים בדומה למקור. בעבר שֶׁתוּק המקור נעשה על ידי חריטה או תהליך הדפס אחר, והיום הוא נעשה לרוב באמצעות צילום או תהליך דיגיטלי.	facsimile(s)	פקסימיל (פקסימילים)

קישוט (קישוטים)	illumination(s)	סוג של תוכן איורי המכיל קישוטים, שבדרך כלל נצבע ביד באחד או יותר צבעים, באמצעות צבע, דיו או רדיד מתכתי.
שלט (שלטי) משפחה	coat(s) of arms	סוג של תוכן איורי המכיל תצוגה מלאה של סמל האצולה, כולל מגן אבירי והכלים הנלווים לו.
שרטוט (שרטוטים)	plan(s)	סוג של תוכן איורי המכיל תרשים מדויק או דיאגרמה.
תצלום (תצלומים)	photograph(s)	סוג של תוכן איורי המכיל תמונה שנוצרה על ידי אור הנופל על משטח רגיש לאור, בדרך כלל סרט צילום או במדיום אלקטרוני.

דוגמאות :

155 עמודים : איורים, גרפים, מפות
 300 עמודים : מפות, פורטרטים, פקסימילים
 150 עמודים, 80 דפי לוחות : פורטרטים, תצלומים

אם אף לא אחד ממונחים אלה מתאים לפריט, רשאי המקטלג להשתמש במונח מתאים.

דוגמאות :

225 עמודים : סרטוטים באמצעות מחשב
 300 עמודים : מפות על בטנת הכריכה

תוספת אלטרנטיבית : אם ניתן בנקל לברר את מספר האיורים (כגון, איורים ממוספרים) אפשר להוסיף את מספרם לתיאור :

48 איורים
 100 מפות
 15 שרטוטים

כאמור, טבלאות המציגות נתונים אינן נחשבות לסוג של איור. אם לדעת המקטלג חשוב לציין אותן יש לעשות זאת בהערה.

הערה : כולל טבלאות סטטיסטיות.

ב. פירוט התוכן הצבעוני

אם המשאב מכיל תוכן צבעוני ניתן לציין זאת במידה ומידע זה חשוב לזיהוי המשאב או לבחירתו על ידי הלקוח. שחור, לבן, או כל גוון של שחור, לבן או אפור נחשבים לצבע בודד.

- אפשר לפרט את האופי הצבעוני של איורים הכלולים במשאב במונחים הבאים:
- מונוכרום - monochrome – תוכן צבעוני של צבע אחד, או שחור ולבן או שחור ולבן ועוד צבע אחד;
 - צבעוני - polychrome – תוכן צבעוני של לפחות שני צבעים, מעבר לשחור ולבן.

דוגמאות:

monochrome illustrations	איורים מונוכרומיים
polychrome maps	מפות צבעוניות

הנחיה אלטרנטיבית: ניתן לציין תוכן צבעוני מאוצר מונחים אחר, כגון:

צבעוני ²⁰ color
שחור ולבן ²¹ black and white
רְבִּגוּנִי multicolored
חֶדְגוּנִי monocolored

אם כל האיורים במשאב הם צבעוניים ניתן לרשום:

color illustrations	איורים צבעוניים
color maps	מפות צבעוניות

אם חלק או רוב האיורים במשאב הם צבעוניים יש לרשום (דוגמאות):

illustrations (chiefly color)	איורים (רובם צבעוניים)
illustrations (some color)	איורים (חלקם צבעוניים)

דוגמאות נוספות:

black and white photographs	תצלומים שחור ולבן
sepia	סֶפִּיָה

7.16 ממד

גובהה של ההתגלמות נרשם בסנטימטרים שלמים. יש לעגל חלקי סנטימטר כלפי מעלה (למשל: גובה של 22.1 ס"מ יירשם כ: 23 ס"מ). אם רוחבה של ההתגלמות גדול מהגובה שלה, או הרוחב הוא פחות מחצי הגובה, יש לרשום את שניהם.

[בדוגמה זו: גובה 18 ס"מ, רוחב 25 ס"מ]

15 x 21 cm (In this example: height 15 cm, width 21 cm)

²⁰ בישראל נהוג להשתמש במונח צבעוני לציין הימצאות של לפחות צבע אחד מעבר לשחור ולבן וגוונים.
²¹ בישראל נהוג במקרה שכל האיורים בהתגלמות הינם בצבע אחד, או בשחור ולבן בלבד, נרשם רק המונח איורים (ובאנגלית illustrations) ללא כל ציון נוסף לגבי צבע.

[בדוגמה זו : גובה 26 ס"מ, רוחב 12 ס"מ] 26 x 12 ס"מ
28 x 11 cm (In this example: height 28 cm, width 11 cm)

יש לציין הבדלי גובה בין כרכים שונים.

29-22 ס"מ
19-22 cm

7.17 חומר נלווה

חומר נלווה הוא חומר נוסף המלווה את ההתגלמות, המיועד לשימוש יחד עם ההתגלמות ואשר אינו זקוק לתיאור ביבליוגרפי נפרד. חומר כזה עשוי להיות: מדריך למורה, ספרי תשובות או חומר אור-קולי המלווה את ההתגלמות.

תיאור החומר הנלווה ינוסח ע"י המקטלג. ניתן לציין את החומר הנלווה בהמשך לתיאור הקודם והתיאור יוצמד לציפון ממדי ההתגלמות ע"י סימן רווח חיבור רווח (+).

110 עמודים ; 25 ס"מ + 1 תקליט
228 עמודים ; 25 ס"מ + 1 מדריך למורה

180 pages ; 20 cm + 1 answer book

260 pages : illustrations ; 20 cm + 1 atlas (30 pages, 19 leaves of plates : color maps ; 35 cm.)

68 pages ; 24 cm + microfiche (15 sheets ; 12 x 15 cm)

תוספת אלטרנטיבית : ניתן לחזור על רכיב התיאור עבור החומר הנלווה :

330 עמודים ; 26 ס"מ
1 תקליטור ; 12 ס"מ

הנחיה אלטרנטיבית : ניתן לציין את החומר הנלווה רק בהערה :

מלווה על ידי תקליטור.

אם לחומר הנלווה יש כותר מיוחד, מחבר שונה או תכונה אחרת הראויה לציפון מיוחד, אפשר לרשום זאת בהערה כנספח או כרשומת קיטלוג נפרדת להתגלמות קשורה או כחלק של רשומת קיטלוג אנליטית.

7.18 סדרה (רכיב ליבה)

שם סדרה הוא כותר קולקטיבי אליו משתייכת ההתגלמות המקוטלגת. סדרה יכולה להיות של בית הוצאה מסוים, של מוסד או אפילו של אדם אחד. היא יכולה גם להיות ממוספרת.

ברישום מידע על הסדרה נדרש לרשום את : הכותר העיקרי של הסדרה, מספור ההתגלמות בסדרה (אם יש), כותר עיקרי של תת-סדרה (אם יש) ומספרו בתת-הסדרה (אם יש). הכללת יתר רכיבי הסדרה ברשומת הקיטלוג הינה אופציונאלית. בין כותר הסדרה לבין מספר ההתגלמות בסדרה ירשם רווח נקודה-פסיק רווח (;). לא תבוא נקודה סופית, אלא אם הנקודה (או כל סימן פיסוק אחר) מופיעה במקור.

יש להעתיק את כותר הסדרה ואת מספור ההתגלמות כפי שמופיעים במקור. יש להמיר את מספור הסדרה אשר מופיע במקור במילים למספור ספרתי. דוגמאות של סדרות הן:

פרסומים בבעיות פיתוח אזורי ; מס' 21
ספריה לעם ; 83
ספרית מן המוקד
ספרית המכון לפולקלור ואתנולוגיה
מספרי התורה
כתבי מנדלי מוכר ספרים
טעמים : מבחר כתבי מופת באסתטיקה

McGraw-hill series in psychology

Crime science series ; 19

Library orientation series ; no. 8

Sage research progress series in evaluation ; number 10

History of science and medicine library ; volume 56

הפיסוק של כותר הסדרה הוא כדלקמן :

כותר הסדרה : המשך כותר הסדרה
כותר הסדרה / משפט אחריות לסדרה ; המשך משפט אחריות לסדרה
כותר הסדרה. כותר תת-סדרה
כותר הסדרה = כותר מקביל לסדרה
כותר הסדרה. כותר תת-סדרה = כותר מקביל לסדרה. כותר מקביל לתת-סדרה

טעויות בסדרה המופיעות בהתגלמות : יש לתקן טעות ברכיב כותר הסדרה, ולציין בהערה את כותר הסדרה כפי שהוא מופיע בהתגלמות. לעומת זאת, טעויות במספור הסדרה מועתקים לרכיב הסדרה. יש לציין את תיקון המספור בהערה.

אם מספר הסדרון הבינלאומי (מסת"ב - ISSN) מופיע בהתגלמות, ניתן (אך לא חובה) להוסיף אותו לכותר הסדרה :

Graeco-Roman memoirs, ISSN 0306-9222 ; 62

Pure and applied mathematics, ISSN 0079-8185

Warsaw studies in Jewish history and memory, 2191-7493 ; volume 2

אופציית השמטה : אם ההתגלמות משתייכת לסדרה וגם לתת-סדרה, והמסת"בים של שניהם מופיעים בהתגלמות, אין לרשום את המסת"ב של הסדרה, אלא רק את זו של תת-הסדרה.

יש להשמיט מרישום הסדרה את כותר המשך של הסדרה, למעט מקרים בהם יש כמה סדרות בעלות אותו שם.

הגות
הגות : מאסף למחשבה יהודית

אבל

עיונים בחקר המזרח התיכון
עיונים בחקר המזרח התיכון : סדרה חדשה

קיימת אפשרות של רישום כותר סדרה מקביל (בשפה אחרת) :

סדרה ביבליוגרפית = ביבליוגראפישע סעריע

אם כותר הסדרה אינו ייחודי ואין המשך כותר, צריך לציין את משפט האחריות של הסדרה :

פרסומים מיוחדים / הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

בנוסף, לסדרה יכולה להיות תת-סדרה.

הסדרה הצעירה. מקור
הסדרה הצעירה. קלאסיקה
הסדרה הצעירה. תרגום

אם בהתגלמות יש שני כותרי סדרה, וקיים ספק אם מדובר בכותר של סדרה שנייה או בכותר של תת-סדרה, יש להתייחס לכותר השני ככותר סדרה שנייה.

אם שם הסדרה מופיע בכמה שפות, יש להעדיף את שפת שער ההתגלמות לפיו הוא מקוטלג.

אם ההתגלמות משתייכת למספר סדרות, יש לרשום את כל אחד מכותרי הסדרה ברכיב סדרה נפרד :

Early Christian literature series ; no. 4
Texts and translations ; 16

[במקרה הזה ההתגלמות שייכת לשתי סדרות]

אם ההתגלמות המקוטלגת היא רבת-כרכים וכולם שייכים לאותה סדרה, יש לרשום בהערות הסדרה את מספרי כל הכרכים:

פרסומים מיוחדים / הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ; 30, 60, 92
(במקרה הזה שלשת הכרכים של היצירה אינם ממוספרים ביחד בסדרה)

Yale Oriental series : researches ; 20-21

אם כרכים שונים שייכים לסדרות שונות, יש לציין זאת על-ידי הערות כלליות ולא ברישום סדרה.

אם הסדרה כולה היא סדרת יצירות של מחבר (אדם או תאגיד) יש לציין זאת ברישום הסדרה:

כתבי מנדלי מוכר ספרים ; כרך א
פרסומי החברה לחקר המקרא ; ספר ב
כתבים / אברהם שלונסקי

Works / Charles Dickens ; v. 12

7.19 הערות

מטרת הכללת הערות ברשומת הקיטלוג היא אספקת מידע על הפריט שאינו כלול בחלקים הקודמים של רשומת הקיטלוג. לרוב ההערות אינן רכיבי ליבה, אבל, חלקן חיוניות וחלקן ניתנות על פי שיקול דעתו של המקטלג, בהתאם לאופי האוסף ולקהל המשתמשים. בסיף זה מובאות הערות הרלוונטיות למשאבים בדפוס (ספרים, דפים וכו'), אולם חלק מהן מתאימות גם למשאבים במדיה אחרת (כגון, ספרים אלקטרוניים). להערות מיוחדות למשאבים אחרים ראו בפרקים 8 ו-9.

הנחיות כלליות

- פיסוק : בסוף כל הערה תבוא נקודה, אלה אם ההערה מסתיימת בסימן פיסוק אחר.
 - בהערה בשפה לועזית יש להשתמש באותיות רישיות וקטנות כפי שמקובל באותה שפה. כל משפט בהערה בשפה לועזית תתחיל באות רישית.
 - ציטוטות :
- בעת רישום ציטוט מתוך ההתגלמות או ממקור מידע אחר, יש לרשום את מקור הציטוט. יש להשתמש במירכאות בתחילת ובסוף הציטוט, אם הן נחוצות לבהירות. לחילופין, ניתן להשתמש באמצעי אחר להצגת נתונים מצוטטים. בכל מקרה, יש לציין את מקור הציטוט. דוגמאות :
- "לקט הרצאות מיום עיון שהתקיים בנובמבר 2004" – המעטפת.
"מתאים לבגרות במתמטיקה, ארבע יחידות" – השער.
בתחתית השער : בהתאם לתוכנית הלימודים של משרד החינוך.
- אופציית השמטה : השמט את המקור של הציטוט אם הוא נלקח ממקור המידע המועדף.

דוגמאות :

”מתאים לבגרות במתמטיקה, ארבע יחידות.”

- אם ההערה מתייחסת רק לחלק מהמשאב, יש לציין זאת בהערה (ראו דוגמאות בהמשך).

סדר ההערות

בהנחיות RDA אין סדר מוגדר לרישום ההערות ברשומת הקיטלוג. הכללים המתייחסים להערות מובאות בהקשר להתייחסותם למודל ה-WEMI – היינו, הערות הקשורות ליצירה, לביטוי, להתגלמות ולפריט. במערכות קיטלוג ממוחשבות, לרוב, סדר ההערות נכפה על ידי המערכת.

מבחר דוגמאות להערות.

א. הערות לכותר

הערות לכותר מספקות מידע לגבי :

- * מקור הכותר
- * תאריך של צפיית הכותר (למשאבים מקוונים – ראו פרק 9)
- * שינויים, טעויות והשמטות בכותר
- * מידע אחר לגבי הכותר

- מקור הכותר – יש לציין את מקור הכותר אם איננו לקוח משער ההתגלמות.

דוגמאות : כותר מהמעטפת.

כותר מהקולופון.

כותר סופק על ידי המקטלג.

Title from jacket.

Title from colophon.

Title devised by cataloger.

במידה והמידע חשוב לשם זיהוי או לצורך גישה לפריט, יש לציין בהערה שהכותר המקביל נלקח ממקור אחר מאשר המקור לכותר העיקרי. לדוגמה :

הכותר המקביל נלקח מהשער הנוסף באנגלית.

במידה והמידע חשוב לשם זיהוי או לצורך גישה לפריט, ניתן לציין בהערה²² את מקורו של :
כותר שונה (variant title), כותר מוקדם יותר או כותר מאוחר יותר. דוגמאות :

כותר מהמעטפת : מעיני החכמה.

כותר כרך ב : יסודות הפסיכולוגיה הקוגניטיבית.

²² בהנחיות RDA קיימת העדפה ברורה למתן נקודת גישה לכותר אחר, במקום לציין אותו בהערה.

Title on cover: The fair American.

Volume 2 has title: Nation maker : Sir John A. Macdonald : his life, our times.

Earlier title proper: High-yield biostatistics.

- שינויים וטעויות בכותר והשמטות -

שינויים בכותר עשויים להופיע בחלקים השונים של התגלמות רבת-חלקים. אם שינויים אלו אינם נחשבים חשובים לשם זיהוי או לצורך גישה להתגלמות, יש להסתפק בהערה כללית:

הכותר משתנה מעט.

Title varies slightly.

אם הושמט הכותר המקביל או המשך הכותר מחלקים שונים של התגלמות רבת-חלקים, ניתן לציין זאת בהערה, במידה ומידע זה חשוב לשם זיהוי או לצורך גישה להתגלמות:

הכותר המקביל באנגלית אינו מופיע בכרכים ד-ה.

במקרה של טעות בכותר המופיעה בהתגלמות והועתקה לרכיב הכותר, יש לרשום את הצורה המתוקנת בהערה:

רכיב הכותר : הגדה של פסח מיוצרת
הערה : תיקון כותר : הגדה של פסח מצוירת

Title should read: Hierarchy in organizations

אפשר לציין בהערה פרטים נוספים לגבי הכותר במידה והם חשובים לשם זיהוי או לצורך גישה להתגלמות:

Symbol for "proportional to" appears in title.

ב. אופי התוכן - הערה המציינת אפיונים ספציפיים של עיקר התוכן של יצירה או הביטוי, אם ברורים אין זה ברור ממידע אחר בתיאור.

דוגמאות : שירים.
אגדות וסיפורי פולקלור העוסקים בחי ובצומח של ארץ-ישראל.
"מחרוזת שירים לגיל הרך" -- השער.

Chiefly poems.

Collection of essays.

ג. כיסוי התוכן - כיסוי גיאוגרפי או כרונולוגי.

דוגמאות :

מבוסס על סקר משנת 2005.
מציג את אזורים באירופה בלבד.

ד. שפת התוכן (אם אינו מובן מהתיאור)

דוגמאות : עברית ואנגלית, עמוד מול עמוד.
נוספו שער ותקצירים באנגלית.
מנוקד.

English and Hebrew on facing pages.

Commentary in English.

Contributions in German, French, English, Spanish, and Italian.

In Italian, with summaries in English, French and Spanish.

ה. משפט אחריות - הערה המספקת מידע לגבי :

- אדם, משפחה או תאגיד שאינו מוזכר ברכיב משפט האחריות, אך נזקף באחריות לתוכן האינטלקטואלי של ההתגלמות ;
- צורות שונות של שמות המופיעים ב ;
- שינויים במשפט האחריות מכרך לכרך ;
- פרטים אחרים לגבי משפט האחריות.

ניתן לקחת מידע להערה זו מכל מקור.

דוגמאות :

"אירוס מאת א' כהן" -- מבוא.

בראש השער : הסוכנות היהודית, המחלקה לחינוך לגולה.

בתחתית השער : בנק ישראל ; הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

Stories attributed to: Jūra Kamol and Mulloravšan.

Author's initial's represented by musical notes.

Vol. 2 by James B. Smith.

Additional contributors: Gerard Davis, Ruth Garner.

At head of title: Hungarian Office of Standardization.

ו. משפט מהדורה - הערה המספקת מידע לגבי :

- מקור המידע למשפט המהדורה ;
- משפטי מהדורה המתייחסים לחלקים שונים של ההתגלמות ;
- שינויים במשפט המהדורה ;
- פרטים אחרים לגבי האחריות למהדורה.

ניתן לקחת מידע להערה זו מכל מקור.

דוגמאות :

"מהדורת בערקאוויטש" -- מגב הספר. [ברכיב מהדורה : מהדורת ברקוביץ]

Edition statement from jacket.
Volume 2 does not have an edition statement.

ז. הערות לגבי הפקה, הוצאה לאור, הפצה, ייצור וזכויות יוצרים
בהערות לרכיבים הללו ניתן לספק פרטים נוספים לגבי מקום או תאריך ההפקה, ההוצאה לאור, ההפצה או הייצור של התגלמות או שינויים בשם או במקום של המפיק, המו"ל, המפיץ או המייצר. בנוגע לרכיב זכויות יוצרים, הערה יכולה לספק שנות זכויות יוצרים שלא נרשמו ברכיב.

דוגמאות :

מקום ההוצאה לאור : ברלין.
[ברכיב מקום הועתק ירושלים מהשער]
כרך ג : כפר חב"ד : ספריית אשל.
[כרכים א ו-ב יצאו לאור בכפר חב"ד על יד דורות הוצאה לאור]
יצא לאור בבאר-שבע.
[ברכיב מקום הועתק ב"ש מהשער]
יצא לאור לראשונה בתשל"ז בהוצאת יבנה תחת הכותר : מלון למוסיקה לועזי עברי.
"הוצא לאור בשיתוף עם אגודת הסופרים בישראל" -- מבוא.

Actually published in Dublin.
Volume 2 has variant publisher statement: Printed and published by T.P. Low.
[Publisher statement on volume 1: Published by E. Low]
Distributed in the U.K. by: EAV Ltd.
French language edition ©1982.

ח. הערת היקף מספקת מידע על היקף ההתגלמות או הפריט שלא נרשם ברכיב ההיקף.

דוגמאות :

בעותק 1 מספור עמודים משמאל לימין.
מספור כפול, עמוד מול עמוד.
3 כרכים ביבליוגרפיים ב-2 כרכים פיסיים.
[ברכיב היקף נרשם 2 כרכים]

Pages also numbered 501–828.
Opposite pages have duplicate numbering.
8 bibliographic volumes in 5 physical volumes.
[Extent recorded as 5 volumes]

ט. הערת סדרה מספקת מידע על שינויים במשפט הסדרה, טעויות במספור הסדרה או הבהרה לגבי משפטי סדרה מסובכים.

דוגמאות :

חסר משפט מהדורה בכרך ד.

Subtitle of series varies.

Series numbering should read: Bd. 25

[Numbering transcribed from source: Bd. 24]

Pts. 1 and 2 in series: African perspective. Pts. 3 and 4 in series: Third World series.
Pt. 5 in both series.

י. דיסרטציות ותזות - הינו במקרה של דיסרטציה או תזה לשם קבלת תואר אקדמי, יש לציין בהערה זו את סוג התואר, המוסד שהעניק את התואר ושנת קבלת התואר.

דוגמאות :

תואר שני (M.A.) אוניברסיטת בר-אילן תשע"ב.
תואר שלישי (Ph.d.) האוניברסיטה העברית תשע"ג.

M.S. Baylor University 1972.

Ph.D. University of Toronto 1974.

יא. קהל היעד

דוגמאות :

לבני 9-12.
לתלמידי 4 ו-5 יחידות.
לילדים ומתבגרים צעירים.

For children aged 6-9.

"A workbook for 6th form students" -- Introduction

For remedial reading programs.

יב. תוכן נוסף - תוכן המיועד להשלים את התוכן העיקרי של הביטוי, כגון : מפתח, רשימה ביבליוגרפית, נספח וכיוצ"ב.

דוגמאות :

ביבליוגרפיה : עמודים 265-273.
כולל הערות ביבליוגרפיות.
כולל מפתח .
כולל ביבליוגרפיות ומפתח.
כולל הערות ביבליוגרפיות ומפתחות.

Includes index.

Includes bibliographical references.

Bibliography: pages 622-636.

Includes bibliographical references and index.

Includes bibliographical references (pages 179-190) and index.

יג. סיכום – ניתן לספק תקציר של התוכן אם מידע זה חשוב לזיהוי או לבחירה ואם הוא אינו מופיע כבר במקום אחר ברשומת התיאור של הביטוי. במידה והתקציר צוטט, יש לציין את מקור הציטוט.

דוגמאות:

”דבורה רוקמת במילים רקמת יחסים עדינה ועטורת נימים של רגש בין ילדה שחיצוניתה פשוטה אולם פנימיותה מוארת באור עצום לבין ”בובת החרסינה” – אישה חירשת ומנותקת מהחברה, שניחנה ביופי עוצר נשימה, מיוחדת במינה ובעלת כישורים אמנותיים למלאכות יד. קשיי החיים של שתיהן וסביבתן הקשוחה משמשים תפאורה מורכבת לסיפור יחסיהן, לתקשורת המפותחת שנוצרת בין השתיים ולנאמנות ההדדית המוחלטת שלהן.” -- כריכה אחורית

”Provides a more accessible introduction than other books on Markov processes by emphasizing the structure of the subject and avoiding sophisticated measure theory. Leads the reader to a rigorous understanding of basic theory.” -- Publisher’s website

הספר מתאר את התנועה הציונית, את היישוב היהודי החדש בארץ ישראל ואת מדינת ישראל, ומשרטט את הניסיון המדיני, החברתי, הכלכלי והתרבותי של היהודים להקים ישות עצמאית בארץ ישראל, בין שנת 1881 לראשית האלף השלישי למניין הכללי.

Itzik Manger recites from his poetry.

Relates the experiences of a young Jewish girl growing up in a city in southern Germany during the period of Hitler’s rise to power.

An evaluation of the future of the kibbutz as an institution in the face of social and economic changes that have caused it to fall into decline.

יד. יצירה קשורה – יצירה אשר קשורה ליצירה המקוטלגת, כגון: עיבוד, פירוש, מוסף, יצירת המשך, קשר של שלם-חלק וכיוצא ב. ניתן לייצג את היצירה הקשורה ברשומת הקיטלוג על ידי מספר זיהוי, הוספת נקודת גישה מועדפת (מקובץ הזהויות)²³ או על ידי תיאור בהערה. ניתן לקחת את המידע לגבי הקשר בין שתי יצירות מכל מקור.

הערה לא-מובנית:

מבוסס על הדיסרטציה של המחבר (תואר שלישי -- האוניברסיטה העברית, 2000) המשך: קול למתים.

²³ בהנחיות ה-RDA קיימת העדפה ברורה למתן נקודות גישה מאושרות (AAP) ליצירות קשורות. למבנה של נקודות גישה ליצירות קשורות ראו פרק 2. לתיאור הקשר בין יצירות, ביטויים התגלמויות ופריטים, יש להיעזר בנספח J של הנחיות RDA המפרט רשימת מונחים מקשרים.

המשכו של : המשחק של אנדר.

Author's adaptation of his Russian text.
Sequel to: The anthologist.
Revision of the author's thesis.
Based on the author's dissertation (doctoral -- University of Helsinki, 2002)

הערה מובנית :

המשכו של : המשחק של אנדר / אורסון סקוט קארד. -- תל-אביב : אופוס, 1994.

Sequel: Scarlett : the sequel to Margaret Mitchell's Gone with the wind / by Alexandra Ripley. -- New York, NY : Warner Books, 1991.

התוכן : זהבה ושלושת הדובים -- היפיפיה הנרדמת -- לכלוכית.

התוכן : נמר בפיגימה של זהב / נורית זרחי -- ניקה שתיקה / דורית אורגד -- העפר
המסכן / עודד בורלא -- מי רוצה לשחק אתי? / אורי אורלב -- עמית כבר לא פוחדת /
עפרה גלברט-אבני -- שטפון / יהודה גור-אריה -- סוד / שהם סמיט.

Contents: The red pony / John Steinbeck -- The catcher in the rye / J.D. Salinger.

הערת תוכן פורמאלית אינה נחוצה כאשר היצירות תוארו במקום אחר ברשומה. אין מגבלה לרישום מספר היצירות בהערה, אלא אם רישומם מכביד.

בהנחיות ה-RDA קיימת העדפה ברורה למתן נקודות גישה מאושרות (AAP) ליצירות קשורות. לתיאור הקשר בין יצירות, ביטויים התגלמויות ופריטים, יש להיעזר בנספח J של הנחיות RDA המפרט רשימת מונחים מקשרים. לדוגמא :

Container of (work): Salinger, J. D. (Jerome David), 1919-2010. Catcher in the rye.

טו. ביטוי קשור – ביטוי אשר קשור לביטוי המופיע בהתגלמות, כגון : מהדורה מעודכנת, תרגום וכד'. הביטוי הקשור מיוצג ברשומת הקיטלוג על ידי מספר זיהוי, נקודת גישה מאושרת (בקובץ הזהויות)²⁴ או על ידי תיאור בהערה. ניתן לקחת את המידע לגבי הקשר בין שני ביטויים מכל מקור.

הערה לא-מובנית :

תרגום של : The panda's thumb

²⁴ בהנחיות ה-RDA קיימת העדפה ברורה למתן נקודות גישה מאושרות (AAP) לביטויים קשורים. לתיאור הקשר בין יצירות, ביטויים התגלמויות ופריטים, יש להיעזר בנספח J של הנחיות RDA המפרט רשימת מונחים מקשרים.

Translation of the author's Alquimista.
Also issued in French under title: Archéologie du numérique.

הערה מובנית :

The panda's thumb : more reflections in natural history / Stephen Jay Gould. -- New York : Norton, 1980.
תרגום של : Stephen Jay Gould.

Translation of: Alquimista / Paulo Coelho. -- Rio de Janeiro : Rocco, 1991.
-- 247 pages ; 21 cm.

טז. התגלמות קשורה – התגלמות אשר קשורה להתגלמות אחרת, כגון התגלמות בפורמט אחר. ההתגלמות הקשורה מיוצגת ברשומת הקיטלוג על ידי מספרי זיהוי²⁵, נקודת גישה מאושרת (בקובץ הזהויות) או על ידי תיאור בהערה. ניתן לקחת את המידע לגבי הקשר בין שתי התגלמויות מכל מקור.

הערה לא-מובנית :

Also issued electronically via World Wide Web in PDF format.

Also issued as an e-book.

Articles reprinted from various journals.

"This is a facsimile of the 1880 edition published by Macmillan, London" -- title page verso.

Originally published in a slightly different form in New York by Grand Central Publishing in 2014.

הערה מובנית :

Reprint of: Venice / by Cecil Roth. -- Philadelphia : The Jewish Publication Society of America, 1930.

Also issued as: Large print edition. -- Thorndike, Maine : Center Point Publishing, [2005]

²⁵ לדוגמה, מסת"בים להתגלמויות שונות של אותו ביטוי :

9781455504732 (hardback)

9781455576258 (large print hardcover)

9781478925446 (audio download)